

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Slovenija v številkah

Včeraj smo objavili podatke o rezultatih ljudskega štetja, ki se je vršilo letos v vsej državi. Dravska banovina je prva banovina v državi, ki je objavila te podatke. Res je sicer, da ti podatki niso končnoveljavni, ker jih je smatrali le za predhodne, toda, kakor nam je pokazala praksa, se definitivni podatki dosti ne razlikujejo od predhodnih. Zato moremo smatrati, da so ti podatki za nas popolnoma uporabni, zlasti, ker se ne nameravamo z njimi izerpno pečati.

Po teh podatkih šteje naša banovina okoli 1.121.000 prebivalcev. Po prejšnjem ljudskem štetju iz l. 1921 je imela Slovenija 1.056.000 prebivalcev, toda zaradi nastalih teritorialnih sprememb pri razdelitvi države na banovine leta 1929, je odšteti, če hočemo primerjati sedanje podatke s podatki prejšnjega ljudskega štetja, področje črnomeljkega glavarstva in dodatni čabarski okraj. Tako pridemo do številk približno 1.040.000 prebivalcev za našo banovino l. 1921. Prirastek v teku zadnjih deset let znaša torej približno 81.000, kar pomeni, da se je prebivalstvo v tem razdobju povečalo za 8 % ali približno 0,8 % letno.

Prirastek je razmeroma znaten in v primeri s predvojnimi številkami nekoliko večji, kajti v zadnjem desetletju pred vojno je na vsem Kranjskem naraslo prebivalstvo za komaj 3,3 %. Na Štajerskem so bile razmere boljše. Toda kljub temu moramo ugotoviti, da je bil naravni prirastek v zadnjem desetletju veliko večji, kakor pa bi bilo sklepati po primerjavi rezultata sedanjega štetja s prejšnjim. Povprečno moramo računati, da je znašal vsako leto presežek rojstev nad smrtnimi slučajmi v naši banovini nad 10.000. Računati moramo, da je znašal naravni prirastek znatno več kakor 100.000. Na razpolago nimamo sicer zadnjih podatkov, toda po previdni cenitvi je znašal naravni prirastek najmanj 110.000, če ne še več. Če pristojemo teh 110.000 številu prebivalstva v letu 1921, pridemo do rezultata, da bi moralo ljudsko štetje izkazovati v Sloveniji približno 1.150.000 prebivalcev, faktično pa je znašalo samo 1.120.000 prebivalcev. Iz tega sledi, da smo imeli v zadnjem desetletju kljub temu, da je Amerika zaprta, znatno emigracijo.

Za kretanje prebivalstva na teritoriju naše države nimamo podatkov. Znano pa je dejstvo, da je v južnih krajih naše države vedno več Slovencev. Izsledovanje v inozemstvo je sedaj manjše kakor pred vojno. Spremenile pa so se tudi smeri. Pred vojno je šla skoro vsa naša emigracija v severnoameriške Združene države. Po vojni pa so le-te omejile dotok izseljevanja in naši ljudje so se začeli izseljevati v Kanado in južno Ameriko. Še znatnejša pa je bila emigracija v zapadnoevropske države, Francijo, Belgijo in Holandsko. Tudi iz Nemčije, v katero je šlo pred vojno mnogo naših rojakov, so se začeli naši ljudje izseljevati v Francijo in Holandsko. O izseljevanju v evropske države nimamo podatkov, pač pa je izseljenški komisariat v Zagrebu objavil statistiko, na podlagi katere se je iz dravske banovine v prekomorske kraje izselilo nad 16.000 oseb v l. 1921-1930. Ker nimamo detaljnih podatkov, moramo smatrati, da je razlika med takozvanim naravnim prirastkom in faktičnim prirastkom imela svoj razlog v izseljevanju. To pomeni, da se je v teku preteklega desetletja izselilo iz naše banovine najmanj 30.000 oseb, če ne še več, deloma v druge kraje države, deloma pa v inozemstvo. Končno moramo ugotoviti še dejstvo, da smo doživeli v povojnih letih, posebno pa v zadnjih časih velik dotok primorskega elementa iz Italije.

Pravkar objavljena statistika nam kaže tudi, da prevladujejo ženske. Na 1000 prebivalcev moškega spola pride 1074 žensk. Važno je, da je prišlo leta 1921 na podlagi podatkov ljudskega štetja na 1000 moških celo 1099 žensk. Iz tega sledi, da je v zadnjem desetletju moško prebivalstvo bolj naraslo kakor žensko. Nadalje moramo iz tega sklepati, da se ženske bolj izseljujejo kakor moški. Razlika med številom moških in številom žensk je znašala l. 1921 48.000, l. 1931 pa samo še 40.000. Pregled po posameznih okrajih se ne da popolnoma izvršiti, ker so se od zadnjega ljudskega štetja smi izvršile večje spremembe mej posameznih okrajnih glavarstev. Vendar pa nam je mogoče za nekatere važne kraje primerjati podatke obeh ljudskih štetij.

Predvsem prirastek v mestih Ljubljani in Mariboru ni bil znaten, vendar pa večji kakor povprečje za celo banovino. Mesti Ptuj in Celje sta zelo neznatno nazadovale. Izmed vseh okrajnih glavarstev izkazuje največji prirastek glavarstvi Kranj in Ljubljanska okolica. Dvig prebivalstva v okraju Kranj je pripisovati nastanitvi novih industrij. Glavarstvo Ljubljanske okolice pa je profitiralo od naraščanja predmestij Ljubljane. Znano dejstvo je, da so predmestja Ljubljane naraščala po številu prebivalstva v veliko hitrejšem tempu kakor mesto samo. V ostalem pa ni bilo okraja, kjer bi se ne bi prebivalstvo v večji ali manjši meri povečalo.

Končno izkazuje statistika padec neslovankega prebivalstva. Tako je število Nemcev nazadovalo od 39.000 na ca. 27.000, število Madžarov pa od 15.000 na ca. 8000. Dvig števila Srbohrvatov od 11.000 na ca. 18.000 je pripisovati predvsem priklopljivi čabarskega okraja, dočim se v splošnem število Srbohrvatov ni dosti spremenilo.

Osebnosti

Belgrad, 16. jun. AA. Postavljena je za višjega pristava Doma narodnega zdravja v Mariboru dr. Amalija Šimenc, višji pristav šole za sestre-pomočnice v Zagrebu, na lastno prošnjo.

Rim, 16. jun. AA. Sveti oče je danes sprejel avdienco sarajevskega nadškofa Sariča.

Odstop avstrijske vlade

Vlado je urgel načrt carinske zveze z Nemčijo in polom Credit-Anstalta

Dunaj, 16. junija. tg. Ministrski svet je sklenil, sporočiti zveznemu predsedniku demisijo vsega kabineta. Zvezni kanceler dr. Ender je takoj po končanem ministrskem svetu odšel k zveznemu predsedniku in mu sporočil odstop vlade. Miklas mu je poveril začasno nadaljnje vodstvo poslov.

Dunaj, 16. junija. tg. Odstopišva vlada dr. Enderja je trajala komaj pol leta. Imenovana je bila po volitvah meseca novembra, pri katerih se je dosegla samo slabotna meščanska večina in je sledila vladi diktature po polomu Heimwehra. Desno krilo krščanskih socialcev je zastopal še njihov minister Vaugoin, za katerim je stal bivši kanceler dr. Seipel. Vendar je to desno krilo neprestano napadalo biesega vorarlberskega deželnega predsednika dr. Enderja, ki je veljal kot liberalni konservativec, posebno, odkar je stopil na plan s svojo carinsko unijo. S tem se je začelo tudi mučeništvo te vlade. Tri dni prej, preden je odpoval dr. Schöber na zasedanju Društva narodov v Ženevo, je prišel polom Credit-Anstalta z vsemi posledicami, ki so sedaj končno povzročile padec vlade. Dr. Ender je v parlamentu dosegel dve podporni akciji prizadetih velebank, od katerih je odvisna eksistenca dveh tretjin avstrijske industrije, in sicer tudi s podporo socialnih demokratov, ki so bili v tej krizi popolnoma zvesti. Preteklo noč je ministrski svet proti glasu zastopnika Landbunda, nolanega ministra Winklerja odobril dogovor z inozemskim baninim konzorcijem, s katerim se zagotavlja državno jamstvo za 80 milijonov dolarjev inozemskih dolgov Credit-Anstalta. Poleg tega so nazadnje Francozi spremenili svojo taktiko in niso zahtevali političnih obvez, ki bi pomenile toliko, kot odredi še carinski uniji, očitno zato, ker Angleži, ki so bili prisotni pri pogajanjih, za to niso pokazali nobenega interesa. Vsekakor se je posrečilo trdovratnemu dr. Enderju še v zadnjem trenutku, da se je rok, ki se je dočel Credit-Anstaltu za ohranitev starih inozemskih posojil, podaljšal od šest mesecev na najmanj dve leti. Ob času demisije kabineta v poznih popoldanskih urah je položaj še popolnoma nejasen.

Dunaj, 16. jun. tg. Pozno zvečer je predsednik republike Miklas sprejel dr. Enderja v avdienci in sprejel njegovo demisijo. Ker je Miklas že po-

poldne sprejel demisijo notranjega ministra Winklerja, je naročil podkancelerju dr. Schöberu, da vodi začasno zunanje, pravosodno in notranje ministristvo. Jutri dopoldne bo sprejel predsednika senata in narodnega sveta ter voditelje strank, nakar bo verjetno še enkrat poveril sestavo vlade dr. Enderju. Čuje se, da dr. Ender ne bo hotel sprejeti sestave druge vlade. Mnogo se govori o tem, da bo poklican dr. Ramek kot kanceler s sodelovanjem dr. Seipla in dr. Kienböcka. Za tako vlado pa zaenkrat ni parlamentarne večine, tako da je računati tudi z možnostjo, da bi bil zaključen ali pa razpuščen narodni svet.

„Credit-Anstalt“

Dunaj, 16. junija. tg. Končno je prišlo do dogovora s konzorcijem veleupnikov Credit-Anstalta. Gre za okoli 120 inozemskih upnikov in za kredit okoli 80 milijonov dolarjev. Vlada se je obvezala, prevzeti jamstvo države za te obveznosti. Doba čakanja se je omejila na dve leti, vendar pa so zastopniki konzorcija ugodili želji finančnega ministra glede daljšega roka v toliko, da so se angleške in ameriške velebanke obvezale, da bodo v slučaju potrebe po dveh letih pomagale s tem, da bodo obveznosti spremenile v dolgoročne kredite. S tem je v zvezi, da se bo sedaj v kratkem likvidiralo 150 milijonov zakladnih meničnih kreditov za prvo podporno akcijo. Jamstvo države bi znašalo skupno okoli 650 milijonov šilingov. Sedaj že prevladuje splošno mnenje, da se mora pazva porabiti za to, da se Credit-Anstalt polagoma in previdno likvidira, posebno ker se je enemu delu njegovih dobrih dolžnikov posrečilo, da so prišli drugod pod streho, in posebno, ker omejena sredstva zavoda, posebno odkar je avstrijska država z njim v tako ozki zvezi, ne more služiti za financiranje inozemskih konzorcijev. Kljub temu pa stoji ta dogovor še pred velikim vprašanjem. Nikakor namreč ni gotovo, ali se bo nova vlada smatrala vezano na ta dogovor in ali ne bo, oprta na večjo večino, poskušala zboljšati dogovor z upniki.

Dunaj, 16. jun. tg. V glavnem odboru narodnega sveta je dal finančni minister dr. Juch nastopno izjavo: Država je prevzela jamstvo kot porok in plačnik za posojila, ki so bila dana Credit-An-

staltu do vključno 13. junija, v sledečih primerih: 1. za 50 milijonov šilingov, katere so se avstrijske hranilnice obvezale dati na razpolago Credit-Anstaltu kot nove vloge, 2. za vse terjatve, ki nastajajo avstrijski narodni banki iz vseh kreditov, katere je dovolila po 30. maju 1931 Credit-Anstaltu v meničnem eskomptu, lombardnih poslih ali na kakršenkoli drugi način do najvišjega zneska 120 milijonov šilingov. Od tega jamstva je porabljen do sedaj samo delni znesek nekoliko nad 69 milijonov šilingov z eskomptnimi krediti, ki jih je dovolila narodna banka. Razen tega je vlada obljubila, prevzeti jamstva za kredite, ki so jih dovolili Credit-Anstaltu inozemski upniki, če se strinjajo s prolongacijo teh kreditov. S tem je bil sklenjen dogovor z odborom inozemskih upnikov. Na ta način je brez pravice odpovedi zagotovljenih 71 milijonov dolarjev inozemskih obveznosti Credit-Anstaltu za 2 leti proti dosedanjim pogojem, proti jamstvu vlade v smislu drugega zakona o Credit-Anstaltu. S tem so dani najvažnejši predpogoji za nadaljevanje poslov Credit-Anstalta in njegovo rekonstrukcijo.

Glavni odbor je nato soglasno izrekel svoje mnenje, da vlada, ki je v demisiji, ne sme prevzeti nobenih nadaljnjih jamstev, ne da bi prej vprašala glavni odbor. Iz izjave finančnega ministra, ki je danes dopoldne podpisal dogovor z zastopniki inozemskih bank, izhaja, da nazaj ni mogoče več. Med zasedanjem glavnega odbora so prišli v parlament angleški poslanik Phips, italijanski poslanik Auriti in francoski poslanik Glosel, katerim je dal dr. Schöber pomirljive izjave.

Franc. pomoč Avstriji

Pariz, 16. jun. tg. Današnji ministrski svet je prvi, kateremu je predsedoval novi predsednik republike Doumer. Včeraj so se Laval, finančni minister, guverner francoske narodne banke in ravnatelj velebank posvetovali o udeležbi Francije pri pomoči za Credit-Anstalt. »Matin« izjavlja, da bi Francija prevzela večino diskontnih kreditov mednarodne reparacijske banke, ki znašajo 200 milijonov šilingov, in 150 milijonov avstrijskih bančnih nakazil, vendar bi se morala te finančne akcije udeležiti tudi London in Newyork.

Španski kardinal-primas izgnan

Madrid, 16. jun. AA. Aretacija toledskega nadškofa in španskega primasa Segure je napravila v tukajšnjih krogih silen vtis. Kardinal, ki je odpoval pred tednom v Rim, da poroča papežu o zadnjih dogodkih v Španiji, se je vrnil v domovino, da poseti Toledo. Vlada je odredila, da se nadškof aretira. Pozno ponoči je orožništvo 34 milj od Madrida ustavilo nadškofov avto in odvedlo nadškofa na prefekturo. Nadškof ni hotel govoriti s prefektom in je dejal, da potuje v svojo palačo. Prefekt je nato telefoniral notranjemu ministru Mauri, ki je rekel, da vlada ne dovoli kardinalu bivanje v Španiji in da mora takoj zapustiti deželo. Kardinal je ostal ponoči v samostanu in odpoval včeraj popoldne v Hendaye na špansko-francoski meji. Predsednik Zamora ni hotel podati o izgonu španskega primasa nobene izjave.

Po izgonu nuncija iz Litve

Surovo ravnanje vlade ožigosane od kulturnega sveta

Kaunas, 16. junija. ne. Mednarodno katoliško javno mnenje je glede spora, ki je nastal med Litvo in med Vatikanom, naglašalo, da je litvanska vlada postopala proti vsem pravilom mednarodnega takta in naravnost surovo, ko je izgnala papeževga nuncija. Pisanje katoliškega časopisa je zelo vznemirilo vlado, ki je postala nervozna radi glasu nekulturnosti, ki je odjeknil na njen naslov po vsem svetu. Šele sedaj se je zganila in v oficijemnem glasilu objavlja svoj zagovor. »Lietuvos Aidai« namreč poroča uradno, da ni res, da bi bila litvanska vlada nekorektno postopala, da je že večkrat zaporedoma sporočila sv. Stolici, da je nuncij Bartolomej postal persona ingrata (neprijetna oseba), a da je Vatikan vedno zahteval, naj vlada svojo obtožbo motivira. Nuncij sam, da se ni oziral na želje vlade in se je obnašal tako, kot se diplomatski zastopnik ne sme obnašati. Nameraval se je celo udeleževati nekaterih kongresov.

Na ta res žuden članek, surov, kakor je bilo obnašanje vlade same napram zastopniku vladarja, »ki tak nima nikake armade, da bi se branila« (besede predsednika Smelone — op. dop.), je treba odgovoriti, da do sedaj ni bil običaj, da bi se diplomatske zastopnike suverenih držav odstranjevalo, kakor se niti ne sme odstranjevati sluge. Po mednarodnih pravih opolnomočeni zastopniki tuje države še ni »neprijetna oseba«, če se njegov obraz kakemu ministru ne dopade, posebno ne, če je ta minister zunanji minister litvanske republike, ki živi v divjem zakonu in je zato vsako družabno življenje z njim izključeno. Vlada bi morala svoje postopanje motivirati, kar pa ni storila, zato je nuncij smatral, da sme ostati in se kot tak katoliškega kongresa tudi udeležiti. Litvanski katoliki, ki hrabro bijejo boj za svobodo, se želijo zelo opogumljeno vsled simpatij in izrazov solidarnosti, ki jih izkazuje svetovni katolicizem njihovi sneti stvari.

Albert Thomas o vlogi krščanstva

Ravnatelj MUD ponovno priznava socialno apostolstvo krščanstva

Ženeva, 16. jun. fr. Mednarodna krščanska strokovna zveza je poklonila ravnatelju Mednarodnega urada za delo Albertu Thomasu krasno sliko, ki jo je izdelal največji sodobni katoliški slikar Maurice Denis. Slika predstavlja v alegoriji socialno delo, ki ga vrši med delavstvom krščanstvo. Slika je izročil Thomasu generalni tajnik strokovne zveze Serrarens. Ob tej priliki se je v svojem zahvalnem govoru Albert Thomas, ki je po prepričanju marksističen socialist, zelo lepo izrazil o socialnem apostolstvu, ki ga vrši krščanstvo. Zahvalil se je krščanski internacionalci za neprestano lojalno in polno sodelovanje, ki nikdar ni prenehalo in katerega nobena intriga ni mogla preprečiti. Sodobno

krščanstvo nadaljuje slavne tradicije na socialnem polju. Svoje dni je krščanstvo odpravilo suženjstvo, zatem je pogumno sodelovalo pri osvoboditvi delavskega stanu in danes deluje blagodejno med delavstvom za njegove pravice in svobodine v duhu krščanske ljubezni in pravice. Izpovedal je, da ima vtis, da je vpliv krščanstva na socialnem polju v zadnjem stoletju vedno naraščal. Njegova želja je, da naj ta razvoj ne preneha, ampak da bi delovanje krščanstva zelo velike uspehe.

Dunojska vremenska napoved. Dosedanje vreme se ne bo mnogo spremenilo. Majhna verjetnost neviht.

Prihod poljskih časnika

Split, 16. jun. AA. Poljski novinarji, ki potujejo po naši državi, so prispeli snoči s parnikom Dubrovačke plovitve »Dubrovnikom« semkaj. Na vožnji jim je kapitan ladje izkazal posebno pozornost s tem, da je dal na prvem jamporu razobesiti poljsko zastavo. Občinstvo v Splitu je poljsko zastavo pozdravilo z velikim navdušenjem, potniki pa so se ganjeni zahvalili kapitani za toliko pozornost. V Splitu so si gostje ogledali park na Marjanu, zvečer pa jim je predsednik občine Rašić v imenu splitske mestne občine priredil banket, na katerem so bili razen zastopnikov banske uprave in mestne občine tudi predstavniki vseh oblasti, množični novinarji in drugi odličniki.

Katastrofalna neurja na Hrvaškem

Zagreb, 16. jun. Z. Včeraj popoldne je vladala v Hrvaškem Zagorju, v okolici Zaboka in Zlatarja velika nevihta. Vsi poljski nasadi med Krapino in Zlatarjem so popolnoma uničeni. Stebla so s koreninami izruvana iz zemlje. Z večine hiš je vihar odnesel opeko tako, da je med ljudstvom nastala panika. Med viharjem je padala tudi toča, ki je dosegla težino 15 dkg. Nevihta je vladala tudi po vsej Slavoniji in je neurje napravilo tudi tamkaj ogromno škodo.

Trgovinska pogajanja z Avstrijo prekinjena

Dunaj, 16. jun. Z. Trgovinska pogajanja, ki so se vodila med Jugoslavijo in Avstrijo in so bila informativnega značaja, so prekinjena. Jugoslovanska delegacija se je vrnila v Beograd, da obvesti vlado o avstrijskih predlogih in zahtevah. Dogovor z Madjarsko je gotov in parafiran. V veljavo stopi 1. julija. S Češkoslovaško se pogajanja normalno razvijajo, z Romunijo pa bo najbrže prišlo do enoletnega provizorija. Istotako tudi s Poljsko. Brez dvoma je neugodno deloval na vsa ta pogajanja včerajšnji sklep avstrijske vlade, po katerem bo predložila nov zakonski načrt, ki pooblašča vlado, da lahko uvoz posameznih vrst blaga prepove, oziroma ga veže na odobritev vseh onih držav, s katerimi nima sklenjenih trgovinskih pogodb.

Ganljiva služba božja

Sanghaj, 10. jun. AA. Podmorniku »Poseidon« bodo pustili na mestu nesreče, ker je zaradi globokega blata ni mogoče dvigniti. Na ladjah, ki so se delovale pri reševalni akciji, je bila ganljiva poslovna služba božja. Po poklovitvi od ponesrečenih žrtv so se ladje vrnile v pristanišče Cefu.

Velika razprodaja umetnin

München, 16. jun. AA. Drazba umetniške zbirke Nemes je privabila iz vse Evrope in Amerike veliko kupcev. Prvi dan so prodali za približno dva milijona mark umetnin. Rembrandtova slika »Fabius Maximus« je bila prodana za 335 tisoč mark, dočim so dobili za Grecov »Angelski koncert« 275 tisoč mark. To sliko je kupila atenska galerija slik. Na dražbi so bile slike Lippija, Titiana, Tintoretta, Fra Angelica in Bellinija.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 30 par. Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko! Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo!

Službe iščejo

Kovač

ki zna tudi šofirati in se razume na popravilo pri avtomobilu, želi službo. Naslov pove uprava Slovenca pod št. 6861.

Kuharica

pridna in poštena, vajena vsega hišnega dela in samostojne kuhe, stara 40 let, išče službo h kakemu gospodu ali mali družini brez otrok. Nastop 1. julija. Plača po dogovoru. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 6890.

Kuharica

ki bi opravljala tudi vsa druga dela, išče službo, najraje v župnišču. Naslov pove uprava pod št. 6886.

Trg. pomočnik-šofer

z večletno prakso mešane stroke, s šoferskim izpitom, zmožen kavicje, vešč nemskega jezika, vojašine prost, želi mesto trgovskega pomočnika ali šoferja. Cenj. ponudbe se prosijo na upravo »Slovenca« pod »Trgovski pomočnik-šofer« št. 6867.

GOSPODIČNA

bi šla v službo k samostojnemu gospodu ali gospej. Vajena kuhe in hišnih del. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro: »Zelo poštena« št. 6897.

Službodobe

Sedlarskega vajenca sprejem z vso oskrbo v hiši. Kmečki sinovi imajo prednost. Sedlarstvo — Jesenice 30.

Učenko

za damsko krojaštvo takoj sprejem. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Učenka« št. 6891.

Pouk

Čamernikova šoferska šola

Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo-avto). Prva oblast. koncesijonirana. Prospekt št. 16 zastoji. Pišite ponj!

Denar

Vinogradnika

ali trgovca z vinom iščem kot družabnika na večjo gostilno z deležem 50.000 Din. Dopisi na upravo »Slovenca« pod »Rental« št. 6816.

Družabnika

sprejme vpeljeno podjetje s kapitalom 30—40.000 Din. Ponudbe poslati na upravo »Slovenca« pod »Dobičkosno« št. 6904.

Kredit

stavbni, osebni, preskrbi jako ugodno; varno naložbo denarja z rentabilno 8—10% posreduje; daje podpore in posmrtnine skrajno ugodno; posreduje nakup, prodajo stavbišč, preskrbuje po možnosti zaslužek — vse samo svojim članom! Pristopajte! Vabimo! Delež 20, pristopnina 10 Din. Ponudbe, vprašanja na »OGZe«, Ljubljana — Mestni trg 19/III. Znamke za odgovor 3 Din. Uradne ure: sredo, soboto od 15—17. »Osrednja Gospodarska zadruga«, r. z. z. o. z., Ljubljana.

Stanovanja

Stanovanje

oddam s 1. avgustom t. l. Lepo solčno, 3 sobe s kopalnico. Dr. Kodre, Staničeva ul. 3.

Soba

z 2 posteljama se odda s 1. julijem. Hrvatski trg 4, ob parku pri Sv. Petru.

Soba

lepo opremljena, zračna, z električno razsvetljavo, v bližini glavnega kolodvora, se odda solidni stranki s 1. julijem. Naslov pri upravi »Slovenca« pod št. 6895.

Stanovanje

v sredini mesta: 3 sobe, predoba in kuhinja s pritliklami se odda. Po potrebi tudi 4 sobe. Naslov v upravi lista pod št. 6717.

Vnajem

Odda se v najem

tudi za daljšo dobo, meblovano družinsko stanovanje (2 sobi in kuhinja) v novi hiši v Mislinju. Primerno posebno za družino iz mesta, ki želi preživeti počitnice v kraju z najlepšo okolico ob vznožju Črnege vrha in Velike Kape. Naslov v upravi pod št. 6681.

Kmetijsko društvo

v Trebnjem odda s 1. julijem trgovino z vso zalogo proti takojšnjemu plačilu ali primernemu jamstvu.

Odda se restavracija

stara, renomirana, z velikim senčnatim vrtom v zelo prometni ulici v Ljubljani. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 6839.

Objave

Pozor!

6. t. m. je nekdo odpeljal psa volčjaka. Sliši na ime Bojka — Bojček. Komur je kaj znano, se prosí, da sporoči na naslov: Terezija Horvat — Zg. Šiška, Celovška c. 53.

Javna dražba

večje števila lisicij in drugih kož, damskega letnega plašča iz kožuhovalne, modelov za izdelovanje kap in potnega kovčega v konkurzni zadevi Petra Šemka se bo vršila v torek 16. maja ob 2 popoldne v pisarni konkurznega upravitelja dr. Vrtačnika Alojzija, advokata v Ljubljani, Selenburgova ulica št. 7/I.

Preklíč!

Podpisana Marija Golmajer, gostilničarka, Kovor, preklicujem, kar sem govorila čez Jakoba Cotelj, gostilničarja iz Leš; izrečene besede obžalujem in se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe. Kovor, 12. junija 1931. Marija Golmajer.

Razpisujemo nabavo

razne železnine in drugega materiala. Pogoj in podatki za pogodbo na dan 25. t. m. se dobijo pod št. 2710 pri Direkciji državnega rudnika Zabukovca.

Porestva

Stavbne nasvete

daje tehnični biro »Tehna« Ljubljana, Mestni trg 25/I.

Tristanovanska hiša

se za ugodno ceno prodaja. Val. Vodnikova cesta 8, Moste.

Dve vili

v letovišču Laškem — na prodaj. Naslov v podružnici »Slovenca« v Celju.

Dve parceli

po 700 m² prodam po ugodni ceni. Vrt popolnoma urejen. Izve se Čermetova ulica 32, I. nadst., Ljubljana 7.

Stavbišča

za približno 100 hiš, pri Dunajski cesti, naprodaj. Proda se skupaj ali na drobno. — Naslov pove uprava pod št. 6750.

Pozor, upokojenci!

Hiša, obstoječa iz dveh sob, kleti in kuhinje ter lep sadni vrt na Trbnicu, pet minut od kolodvora in farne cerkve na Mirni, naprodaj. — Vprašati na Skrijančev št. 8, ali pri Ferdo Gospodariču, Mirna 9, zast. »Vzajemne zavarovalnice«.

Prilika za nakup!

I. posestvo: Vinograd, travnik s sadnim drevjem, njiva, velik gozd, hiša, hlev, klet. II. posestvo: Vinograd, gozd, mala njiva, hiša, hlev, klet. Obe posestvi pol ure od Rogaske Slatine, zelo ceno naprodaj. Več pove A. Ogrizek, Odzaci — Bačka.

Kupimo

MLade sveže gobe

za vlaganje, kakor tudi suhe kupuje Družba Proda Ljubljana, Prečna 6.

Vsakovrstno

Zlato kupuje po najvišjih cenah ČERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Srečke, delnice, obligacije

kupuje Uprava »Merkur«, Ljubljana - Selenburgova ulica 6, II. nadst.

Prodamo

Ugodna prilika

za nakup moške obleke. Komur ni za modo in široke hlače lahko dobi res dobro obleko za mal denar, ker sem se odločil oddati take obleke za polovično ceno. A. Kunc, Ljubljana, Gosposka ul. 7.

Puhasto perje

čisto čohano po 48 Din kg, druga vrsta po 38 Din kg, čisto belo gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg. Razpošljam po poštnem povzetju L. BROZOVIC — Zagreb, Ilica 82. Kemična čistilnica perja.

Moško kolo

se prodaja za 300 Din pri Figovcu v garderobi.

Večje žganjekuho

z vso pripravo prodam. Ponudbe pod »Sigurna eksistenca« na upravo.

Mlin za mletje kave

moderen, na električni pogon, kompletan, z motorjem na stikalo (elektr. Doppelmühle), zelo praktičen in dekorativen za detajlno trgovino, v brezhibnem stanju, vsled nabave večjega, ugodno naprodaj. Naslov v upravi lista pod št. 6796.

Žensko kolo

skoraj novo, se zelo poceni prodaja pri Figovcu v garderobi.

Prodám

večjo množino prvovrstnega bukovskega oglja. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »Oglje« št. 6898.

Pianinil

Svetovno znane nemške pianine »Alfred Henschel«, Berlin, Neukölln, dobite od 12.000 Din dalje, tudi na obroke, izključno le pri generalnem zastopniku R. Warbineku, Ljubljana, Gregorčičeva 5.

Debele

luskinaste trobe kupite najceneje pri trdk A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24.

Kravate

majice, srajce, spodnje hlače, nogavice, igrače, žlice itd. — Ig. Baloh, Maribor, Vetrinjska 18.

Neprijeten duh ust

je zopra. Zobje slabe barve kvarijo najlepši obraz. Oba hibi odstranite že pri enkratni uporabi krasno osvežujoče Chlorodont-paste. Ze pri kratki uporabi dobijo zobje krasen sijaj slonovino. Poskusite najprej z malo tubo po Din 8.— Velika tuba Din 13.— Dobite jo povsod.

Stotisoči ljudi so bili bolani na legarju preteklo leto. Vsaki deseti je umrl! Legarjeve klice prenaša muha na dlakastih in ogabnih nogah. Muha je ravno tako pogubonosa kakor je pogubonosen nabit samokres! Čuvaj se — škropi Flit.

Flit ubija muhe, komarje, bolhe, mravlje, molje, stenice, ščurke in drugi mrčes ter njihova jajca. Flitova para je mrčesu smrtonosna a ljudem neškodljiva. Vporaba enostavna. Ne pušča madežev. Ne zamenjaj Flit-a z drugim podobnimi proizvodi. Pazi na vojaka na rumeni konvi s črnim robom.

Škropi

FLIT

Pazi na plombo — v svojo korist!

Akumulator

Imam tovarniško zalogo svetovno znane trvdke »VARTA« za uporabo izvrševanja v to stroko spadajoča dela, katera izvršujem po znižanih tovarniških cenah. Za solidno delo jamči moja že 25 letna praksa

I. HEBEIN

obl. konc. elektrotehn. ter prvo in edino akumulatorsko podjetje Ljubljana, Dunajska cesta 37 (poleg Strojnih tovarn)

Doma in na cesti, v vrtu in pri izletu dobri li. poceni platneni čevlji

„VIKTORIA“

s šivanimi gumi podplati

DETALJNE CENE PO PARU:

številke 24-27, 28-34, 35-41, 42-46

Din 30-35-50-60-

Dobilo se v vseh trgovinah čevljev. Na veliko mi Palma Zagreb, poštni predel 226.

Na vsakem podplatu zaščitni znak WIMPASSING

Počitnice so tu

in mnogim povzročajo skrbi. Težko je izbrati primeren kraj, kateri bi nudil tih in lep počitek, pa tudi primerno razvedrilo in utrditev zdravja

ob znosljivih cenah.

V Sloveniji ni primernejšega in cenejšega kraja za letovanje kakor je

Radio-therma Laško

neposredno ob železnici Ljubljana — Maribor, Zagreb — Maribor, telefon in telegraf, zato je stik z domom ali s podjetjem vedno v najkrajšem času mogoč. Te okolnosti so zlasti važne za podjetniške kroge in druge svobodne poklice. Veslanje in kopanje v Savinji (27 C), solčne kopeli, radio termalna voda (37 C), bazen eden največjih v državi, kabine razkošno prostorne, diathermija, prvovrstna kuhinja, prehrana menu ali a la carte, prekrasna okolica, zdravnik v hiši, masaža. Cene sobam (parketirane) in prehrani zmerne, najnižje od vseh drugih kopališč. Pri daljšem bivanju pri sobah popust

Podrobna pojasnila daje:

Uprava Radio-therme Laško, Slovenija

Razpis

Z ureditev ene učne sobe in stranišča pri osnovni šoli razpisuje Krajevni šolski odbor na Polzeli v srezu celjskem

oddajo zidarskih, pleskarskih in mizararskih del.

Proračun za posamezna dela kakor tudi podrobnosti so interesentom dnevno na vpogled v šolski pisarni.

Pismene ponudbe je staviti šolskemu odboru najkasneje do vključno 28. junija 1931 opoldne.

Krajevni šolski odbor si pridržuje pravico za oddajo del ponudniku po svoji uvidevnosti.

Krajevni šolski odbor na Polzeli, dne 12. junija 1931.

Strašna neurja po vsem Slovenskem

Vihar, toča, zbesnele vode

Silen naliv in povodenj v Mežiški dolini

Guštanj, 15. junija.

Celo dopoldne je vladala nad našo dolino duša soparica, ki ni obetala nič dobrega. Takoj popoldne pa se je skoro čisto stemnilo in med gromom in bliskom se je vtil nad Guštanjem gost dež, ki je mahoma spremenil vsa pota in ceste v potoke. Med dežjem je padala tudi redka toča. Okoli dveh popoldne je priklinal na ceste ves Guštanj silovit hrušč in trušč: potok Suha, ki je drugače prav neznan, se je valil v nadmeterski višini iz Kotelj, se razlival na široko, nosil s seboj les in tramovje, dvigal mostove, zalival bližnje hiše. Posebno veliko škodo imajo posestniki: Laznik in Stefič, ki jima je odneslo hleve in zalilo hiše, tako da je v njih vse plavalo, in pek Zavodnik, ki je ravno pred dnevi dobil večjo zalogo moke, pa mu je voda zahla vso pekarno in seveda tudi zalogo moke.

Voda nasičena z elektriko!

Ker so bile nižje ležeče stavbe v nevarnosti, da jih zalije vedno naraščajoča voda, so moške in fantje skušali pospeševati odtok vode s čiščenjem struge in ceste. Naenkrat jih je začelo v vodi na vso moč tresti; voda je izpodjedala telegrafске droge, žice so se trgale, vsa voda je bila naenkrat električna. Z vso naglico so planili vsi iz vode, ki je z vso silo nadaljevala svoje razdiralno delo. Izpodjedla je precejšnji del ceste pri kovaču Pipanu, tako da je promet na tem delu ceste nemogoč in se vrši po stranski cesti mimo Mihelača. A tudi hiša kovača Pipana je v nevarnosti, ker voda vključ protikrepom razdira cesto še vedno dalje. Domači gasilci pridno črpajo vodo iz stanovanj s svojo motoriko, a tudi domače delavstvo zelo poštenovalno sodeluje in pomaga pri reševalnih delih. Voda je sicer že znatno padla, a dežuje še v predelih kar naprej, tako da je nevarno, da izstopi tudi Meža. Škoda se za enkrat ne da preceniti.

Razdejanje v Mozirju

Mozirje, 16. junija.

Včeraj ob četrta na 4 popoldne so se pričeli naenkrat zbirati nad Mozirsko planino črni oblaki. Nastala je popolna tema in pričelo je liti kakor iz škafa. Najhujše je bilo nad Polzelo in Sv. Radgundo. Vmes je pričela padati gosta debela toča, ki je uničila na polju vse naseade. Vseled velikanskega naliva je potok Trnjava, ki teče skozi Mozirje, tako narastel, da kaj takega niti najstarejši ljudje ne pomnijo. Voda je naraščala z velikansko hitrostjo, tako da je pričela končno teči čez most in škarpe. Najhujše je prizadel gostilničar Dobenski, ki mu je voda zalila vse spodnje prostore 1 in pol metra visoko. Vse vino v kleti je izteklo.

V zadnjem bipu so rešili njegovo ženo, ki se je pahajala v kuhinji. Ko so jo končno rešili skozi okno, ji je voda segala že do vratu.

Trgovcu Maroltu je odnesla in pokvarila veliko blaga. Precej so prizadete tudi Pevčeva, Tiburčeva in druge hiše. Vse kleti so polne vode. Promet je bil zopet vzpostavljen danes dopoldne, ko so vsaj za silo popravili most.

Med nalivom je padel v potok neki vajenec, ki ga je pa voda vrgla nižje doli zopet na breg. Danes so pričeli gasilci črpati vodo iz kleti. Zalosten je pogled na zgornji del trga, kjer leži vse polno blata.

Neurje v kamniškem okraju

Kamnik, 16. junija.

Sinoči je divjala nad Kamnikom in okolico silna nevihta: treskalo, grmelno in deževalo je vse križem. Vmes pa je pihal močan veter, z zahoda. Ljudje so se hiteli zapirati v hiše — kar se je razneslo po mestu, da v Stranjah goril Strela je udarila v gospodarsko poslopje Franca Prekleta v vasi Praprotno — Sv. Primož št. 2, ki leži ob poti k Sv. Primožu v višini 700 m. Zato je bil ogenj videti daleč po okolici. Zgoraj je hlev, skedenj in shramba za orodje. Na pomoč so odšli gasilci iz Stranj. Škoda je precejšnja, lastnik je zavarovan za malo vsoto.

Strašen orkan na Gorenjskem

V Ribnem odnašal strehe, podiral cele gozdove - Milijska škoda na Jelovici

Opustošen del gozda

Ribno pri Bledu, 16. junija.

Včeraj popoldne je Ribno z okolico doživelo hudo uro, da je takšne ne pomnijo niti najstarejši ljudje v fari. Celo dopoldne in vse do ene popoldan so ljudje doživljali neznošno vročino.

Okrog ene popoldne pa so se hipoma pojavili črni oblaki, nebo je postalo namah temno, grozeče; začelo je grmeti, se bliskati, nad polji pa je mahoma zadivljala strašna neurja.

Vse je prišlo tako hitro, tako nenadejano in nenadoma, da so ljudje postali vsi zmedeni. Pri fari v Ribnem je jelo biti plat zvona, v Jelovici je en sam blisk objel goro, po vasi je nastal vrišč, jokanje in letanje, iz neba do zemlje pa je stal

Domžale, 16. junija.

Po vročem in soparnem dnevu je v ponedeljek 15. t. m. popoldne okrog 3 pridrvel s severovzhoda vihar, kakršnega ljudje davno ne pomnijo. Lomil je veje ter vzdignil tak prah, da se niti pet korakov daleč ni videlo. Med viharjem so padale debele deževne kaplje in toča, ki ni bila še tako debela. Sem in tja je votlo zagrmelo. Vihar se je kmalu poleg in zdelo se je, da se je nevihta ublažila. Kar se vsuje nenadoma toča, debela kakor oreb, mestoma tudi kakor kurje jajce. Ves letošnji kmetov trud je bil v teku 20 minut zbit v tla in uničen. Posebno žito, ki je letos kazalo zelo dobro, polomljeno in uničeno. Pa tudi krompir, fižol in drugi poljski pridelki so silno trpeli. Z drevja je klestila sadje in mladike, pobila mnogo opeke in šip na oknih. Škoda je velikanska. Posebno prizadete so sledeče vasi: Studa, Ihan in Dragomelj.

Ihan, 15. junija.

Po hudi večerni vročini, ki je danes dosegla višek, se je popoldne ob 4 nebo nekoliko stemnilo. Menili smo, da ne bo hudega, ampak le nekaj kapelj dežja. Kar se usuje toča in je naltavala skoraj tričetrt ure. Padala je debela ko lešniki in orehi in tolkla s tako močjo, da stari ljudje ne pomnijo kaj takega. Drevesa so okleščena, pod njimi pa leži poleg vej in listja ono malo sadja, kar ga je bilo letos na drevju. Zalosten je pogled na polja. Ječmen, ki je bil skoraj gođen za žetev, mora pod koso. Ostalo žito je poleglo in steptano v tla. Fižol, krompir, koruza, vse je zbito. Vsa vrtna zelenjad je uničena. Na nekaterih mestih je ležala toča na debelo še dobro uro potem. Položaj naših kmetov je obupen. Treba je nujne pomoči, takojšnja podpora, da bo našim malim posestnikom, in ti so v večini, vsaj nekoliko pomagano.

Dol pod Ljubljano, 15.

Po nenavadno soparnem dnevu se je nebo okoli dveh popoldne popolnoma pooblačilo. Začela je padati debela, kot golobja jajca, čisto suha toča, ki je v pol ure uničila vse predelke, ki so posebno letos tako lepo kazali.

Zalosten je pogled po polju. Posebno od ječmena, ki je že bil skoraj pred zoritvijo, stojijo še sami kolenci. Pri nas v Dolu ne pomnimo take toče, čeprav bomo kmalu Abrahama videli.

Huda ura okrog Žužemberka

Žužemberk, 15. junija.

Silna vročina, ki je vladala nad našo lepo dolino zadnje dni v toliki meri, da je vse, kar je le moglo, iskalo hladilne pomoči v zelenem valovju Krke in po hladnih sencah drevja, da je danes sredi popoldneva končala malone katastrofalno. Zamolklo bobnenje izza sv. Petra je obljubljalo toliko že težko pričakovani blagodejni dežek. A le kratek je bil up, ker vihra črni oblakovi ni oznanjala več blagodatni polju, ampak — vse najhujše. Sv. Peter je že zavila črna kopica oblakov, plat zvona je klical v vseh svojih tonih na molitev: Reši nas, Gospod, vsega hudega. Silni sever se je zagnal v jug in iz težkih sprva deževnih kapljic se je izrodila toča, ki je nekaj časa med dežjem in nato pa sama velika kakor debel grah počela padati ter zavzela ves tukajšnji okraj.

Po kakih desetih minutah je zmagal jug in droban dežek je še padal na žejno zemljo. Škoda je po nekaterih krajih zelo občutna. Ko se je zmirala borba vetrov in prenehal padati hudi dež, je še oznanjal zvon hvalo Gospodu za uslišane molitve.

Toča uničila vse pridelke

Šmarje pri Jelšah, 16. junija.

V ponedeljek 15. t. m. je okrog 4 popoldne začela padati strahovita toča. Na sodišču v Šmarju je pobila okrog 90 velikih in malih šip, na šoli okrog 185 in tudi skoraj vse privatne hiše so prizadete na tak način. Na poljih je pa vse pobito. Slično se je zgodilo v Ponikvi, kjer je toča tako pobila, da niti kositi ne bodo mogli. Tam je padlo toliko toče, da je še danes ponekod ležala.

Neprimerno znižene cene!

štedi
Vaše

fino perilo

Tako je pustošil vihar

Najhujše so prizadeti štirje posestniki v Ribnem, Sodja Franc (Posar), Ferjan Janez (Znidar), Valant Jože (Božič) ter Zupančič Ivana (Andrejka), katerih hiše stoje bolj v bregu na robu vasi. Orkan je pustošil kakor plaz. Prav pozna se, kam mu je šla smer.

Sodja Franc ceni svojo škodo na 25.000 Din. Na hlevski strehi mu je vsa opeka uničena, čez 3500 kosov. Po dvorišču je na debelo nastlano s kosci opeke. Tudi kozolec je vihar gladko podrl, dalje je izruval v vrto 18 drevesc ter jih popolnoma uničil. Zalosten pogled: sama lepa, rodovitna drevesa, močno raseča, najboljše vrste, veliko obetajoča, leže vse križem izruvana, podrti ali odlomljena po tleh.

Sodjeva žena se je v času nevihte nahajala na dvorišču in je hotela zbežati v hišo. Pri begu jo je vihar podrl na tla, nagel je žena hotela po vseh štirih doseči hišni prag. V tem ji je s strehe na glavo padla opeka, ji vrh čela na temenu prebila kožo, žile in kost, da je bila hipoma vsa v krvi. Slučajno je tisti čas prišel z Bleda radovoljski zdravnik dr. Slivnik, ki je takoj pohitel k ženi ter ji ustavil kri in jo obvezal. Izjavil pa je, da je rana močno nevarna ter bo treba ženo, ki leži sedaj v postelji, v slučaju malega poslabšanja takoj odpeljati v Ljubljano v bolnišnico.

Pri Ferjanu je vihar odtrgal z vrh temena na strehi vso pločevino, čeprav je bila močno pritnjena. Tudi temu posestniku je razneslo veliko množino opeke s strehe hiše in gospodarskih poslopij; del strehe iz lesene lope pa je vihar dvignil ter jo odnesel proč. V vrto je vihar pokončal nad 20 sadnih dreves.

Posestnik Valant Jože, ki si je komaj nekoliko popravil hlevsko poslopje, ki mu ga je neznan zločinec lani zažgal, je po viharju znova oškodovan; z novega hlevskega okrova mu je vihar odnesel domala vso opeko, do 3000 kosov, v sadovnjaku pa je 10 lepih dreves docela uničenih.

Močno prizadeta je še posestnica Zupančič Ivana, ki ima mnogo škodo na strehi ter na vrto. Stara, v premeru pol metra debela tepka je v sredini odlomljena kot droban svinčnik. Tudi gospodinja sama neposredno je doživela ob viharju hudo nezgodo. Ko je hotela pred strašnim viharjem zbežati v hišo, jo je silen piš vrgel ob tla poleg gnojnice v gnojnico, kjer jo je nato ranil še kos opeke, ki je bil priletel s strehe.

Težka nesreča se je dalje pripetila 70 letnemu Dežmanovemu očetu, ki so ob času hude ure pleli na njivi zunaj vasi. Pri sebi so imeli še troje malih otrok, svoje vnuke. Ko je nastopil vihar, so oče z otroci zbežali pod bližnjo leseno lopo, katero pa je koj nato vihar vrgel ob tla. Močan tram je padel tudi na očeta, da so se vsi potolčeni komaj še privlekli domov, dočim se po čudnem naključju otrokom ni nič zgodilo. Pač je silen veter dvignil enega izmed otrok ter ga dobesedno nesel po zraku nekoliko metrov, potem pa ga zopet spustil k tlu, toda poškodoval se otrok ni nič.

Večina ljudi v Ribnem se danes peča s popravili na strehah. Zalostno hodijo po sadovnjakih. Nekateri skušajo dvigniti in naravnati samo na pol podrti ali izruvana drevesa. En sam glas gre po fari in daleč okrog, da namreč kaj podobnega kakor včeraj še niso doživeli, pa si tudi nikdar več in nikomur drugemu ne žele.

Najbolj viden znak, kako je orkan divjal nad Gorenjsko, pa se kaže v gozdovih Jelovce. Ogromne ploskve gozda so pokončane popolnoma. Plaz podrtih smrek in debelih bukev se vleče od Save pri Ribnem pa daleč v Jelovce. Strašno je šumelo, bobnelo in ropotalo, ko je na en mah zahreščalo k tlu na stotine debelih smrek in bukev, druga ob drugi, niti ena ni bila izvzeta. 40 posestnikom je pokončane v Jelovici čez 100.000 kub. metrov lepo rasečega lesa; tako so danes precenili oči-vidci, ki trumoma hite gledat pozorišče razdejania, kakor ga v teh krajih še ni bilo. Škoda gre v milijone.

Med viharjem je v vsej okolici padala tudi toča, sem in tje debela ko kurja jajca, vendar pa je bila toča redka in ni napravila večje škode. V Lesah so debelo točo stehali, imela je 8 dekagramov, v Radovljici pa z vso resnostjo govore o 22 dekagramov težkem ledenem kosu, ki je padel z neba med točo.

Iz društvenega življenja

Podružnica bolniško-podpornega društva pri-
vatnih nameščencev »Merkur« opozarja vse člane
da je pisarna podružnice odprta vsak dan od 11
do 13 in od 17 do 19, v sobotah samo od 11—14.
Ob istih urah se sprejemajo tudi novi člani. Pi-
sarna se nahaja na Dunajski cesti št. 28/1 (hiša
Gospodarske zveze). Od 20. t. m. bo imela telefon
št. 30-39.

Po Franciji z jugoslov. bojevniki

Izvirna poročila „Slovenčega“ poročevalca

Pariz, mesto luči

Pariz je vsemesto. Pet milijonov ljudi mu danes prisodijo. Pa je v resnici videti veliko. Pol ure divja brzovlak skozi predmestja, predno se ustavi na katerem izmed ogromnih kolodvorov, ki so pa še daleč izven središča. Ogromne množice ljudi in avtomobilov vre po cestah. Milijone ljudi prevozi dnevno pariška podzemna železnica. Človek bi mislil, da bodo v tem kaosu našo malo družbo popolnoma prezrli. Saj so Parižani raznih obiskov in deputacij vajeni bolj kot kjerkoli na svetu. Pa ni bilo tako!

Povsod je videti, da goje Francozi do Jugoslavije, ali bolje rečeno do Srbije, ki jo iz vojne poznajo, mnogo simpatij. Nekaj zaradi obéudovanja vrednega junaštva srbskih vojakov, s katerimi so se Francozi borili ramo ob ramo, nekaj pa zaradi tesnega medsebojnega sodelovanja in prijateljstva med nami in Francijo.

Ves državni aparat je naši delegaciji z največjo usluženostjo na razpolago. Peš nam ni treba hoditi. Deset velikih avtobusov je dala vlada, da na njih lahko v kratkem času premerimo ogromne daljave pariških bulvarov. Saj človek tako nikamor ne pride.

Na grobu neznanega junaka

Prva naša pot je bila k grobu neznanega vojaka, kjer smo položili več vencev in se spomnili duš mrtvih junakov s trinitutnim molkom. Od tam smo se podali v mestno hišo, kamor nas je povabil župan. Priti do pariškega župana ni lahka reč. On je suveren Pariza, ki tako po svojem prebivalstvu, kakor posebno po ogromnem aparatu, ki ga tako vsemesto zahteva, poseka marsikatero evropsko državo. Nas je sprejel osebno nad vse ljubivo. V krasni arhaidni dvorani nam je izrekel dobrodošlico. Predsednik naše delegacije g. Radosavljevič se mu je za sprejem zahvalil in povdaril, da je naša pot v Pariz predvsem dejanje hvaležnosti oni Franciji, brez katere bi današnje Jugoslavije ne bilo. G. župan nas je nato v ljudno povabil na čašo šampanjca. Prehodili smo dolgo vrsto krasnih dvorani, katerih vsaka je umetnina zase. Bogate preproge, v katere se noga pogreza, krasne originalne slike in umetniške tapete, razkošni lesenci, ki so žareli v tisočih lučih, štukature in gobelini, zlati okrasji, vse to nas je začaralo s svojo nepojmljivo lepoto. Ni lahko navdnelo smrtniku priti v te prostore, ki so nam bili odprti in katerih lepote so posebni mestni vodniki tolmučili. V glavni dvorani je bil pripravljen prigriček. Glavno vlogo igra seveda šampanjec in druga redka in izvrstna francoska vina. Človek bi mislil, da bo ob tako ugodni priliki ta ali oni postal preveč ravnodušen. Pa ne! Pri vseh plolah šampanjca ni doslej niti enega, ki bi agac imel pod kapo, oziroma pod šajkačo. Pisec teh vrstic ima klubok — edini od cele ekspedicije — zato zanj gornja ugotovitev sploh ne pride v poštev...

Briand, apostol miru

Potem, ko smo si ogledali krasno prestolico francoskih kraljev in kraj, kjer je bil podpisan svetovni mir, Versailles, smo se podali na Quai d'Orsay v zunanje ministrstvo. Za dopolne nam je g. zunanji minister poslal vabila, naj se zglasimo pri njem. V lepi hiši stanuje g. Briand! Marsikakemu razgovoru, ki je odločilno vplival na razvoj svetovne politike, so bile priča dvorane, po katerih smo šli v vel. sprejemno dvorano.

Točno ob petih, kakor je bilo napisano v vabilih, se je pojavil med nami. Preprost in neznan. Utrujen je videti. Saj ni čudno! Zadnje mesece je moral prestati marsikaj grenkega. Pozdravi tega, pomežikne onemu, pregleduje medalje srbskih junakov in ob enem mirno govori svojo dobrodošlico, ter nas povabi na malico, ki je bila pripravljena v sosednji dvorani. Komaj pride zastopnik naše delegacije do pozdrava Na pozdrav je Briand odgovoril očitno presenečen nad izrazi vdčnosti in prijateljstva. Povdaril je predvsem idejo miru, za katero moramo žrtvovati vse. Vidi se na prvi pogled, da je govornik, kakršnih je malo. Gest ne dela, mimike ne pozna; le oči mu včasih zaskrijijo v živem ognju. Vsaka njegova beseda, dasi mirno izgovorjena, je kakor udarec kladiiva na nakovalno. Vsaka nekaj pomeni, vsaka nekaj zaleže. Besede g. Brianda so pustile pri vseh nepozaben vtis.

V Elizejski palači

Tudi sprejem pri predsedniku republike g. Doumergue, ki se ravno te dni poslavlja od svojega mesta, je bil nad vse domač in izraz velikih simpatij franc. naroda do nas. Prav po bratovski se je visoki gospod razgovarjal z mnogimi in se dal celo večkrat fotografirati v družbi starih bojevnikov in četašev.

Pri vseh sprejemih je neumorno igrala ogromna vojaška godba, ki je poleg narodnih himen odigrala tudi več drugih komadov. Keč look.

Na s hrvoj oškropljenih tleh

Čuvstvo groze navdaja človeka, ko se bliža krajem, kjer se je med svetovno vojno nakopičilo toliko gorja in prelilo toliko človeške krvi. Okolice Lilla, Reimsa in zlasti Verduna so bile pozorišče najstrašnejših bojev, kar jih pomni človeška zgodovina. Milijoni ljudi iz vseh delov sveta so se tu dolga leta borili na življenje in smrt. Vsaka ped te zemlje je oškropljena s človeško krvjo. Cela severna in severovzhodna Francija je eno veliko pokopališče, kjer počiva nad milijon vojakov. Ni čuda, na Francozi tako zelo ljubijo svojo zemljo, za katero so morali toliko žrtvovati.

Bližamo se Arrasu. Na bojnem polju smo. Sledovi strašnih bojev, ki so tu divjali, so videti iz drvečega vlaka. Polno je še strelskih jarkov z žičnimi ovirami in razpadajočim vojnim blagom. Ruševine hiš so vedno bolj pogoste. Sicer so hiše vse nove. Zidati so jih morali Nemci na račun vojne odškodnine. Saj morajo Nemci še sedaj in še dolga leta naprej plačevati okrog 30 milijard dinarjev na leto za reparacije. Pa tudi Francija sama je žrtvovala mnogo milijard, da je vpostavlila gospodarsko življenje. Povsod je videti nove tovarne, ki so zrastle na ruševinah starih.

Ob železniški progi se vrste pokopališča padlih junakov, vsa lepo urejena, obzidana, s cementnimi križi in s cvetjem na grobeh.

Lille, severna prestolnica

Mesto Lille (nad 400.000 prebivalcev z industrijskimi predmetji) nas je slovesno sprejelo. Tisočglave množice so naši delegaciji prirejale navdušene ovacije. V sprejedu smo najprej krenili k spomeniku v vojni padlih meščanom. Nad vse originalen je ta spomenik, ki bo še poznim rodovom pričal o strašnih dneh, ki jih je mesto preživelo. Od sovražnih strelcev porušeno cerkev so

pustili in konservirali tako, kakršna je bila konec vojne. Brez zvonika je, vsa okrušena in preluknjana. Na steno cerkve so vzdali tri velikanske reliefe, posvečene beguncem, ki so morali med vojno zapustiti mesto, vojakom, ki so se borili za svobodo in junakom, ki so dali življenje za domovino. Velika plošev trga pred spomenikom je pokrita s ploščami in napismi, ki so jih mesta in organizacije širne Francije poklonile v spomin trpečemu prebivalstvu mesta Lilla. Pred spomenik je tudi naša delegacija položila marmorno ploščo z napisom in vence. Spomin padlih smo počastili s trinitutnim molkom, godbe pa so odigrale narodni himni.

Gosp. župan mesta Lilla nas je povabil v svojo prestolico, krasno, moderno mestno hišo, ki je zrastle na razvalinah stare. Po pozdravih in izjavah medsebojnega prijateljstva so nam ponudili malo prigrizka in čašo šampanjca.

Pri spomeniku ustreljenih talcev

Krenili smo se k spomeniku meščanom, ki jih je nemško vojno sodišče obsodilo na smrt in ustrelilo. Krasen in grozen je spomenik tem petirnim žrtvam. Umetnik jih je izklesal v naravni velikosti, take, kot so bili na dan smrti. Ob zidu stoji in pričakujejo smrtnega strela. Samo mlad 16 leten fant že leži s krvjo oblit na tleh. On je bil namreč prej umorjen. Tudi pred ta spomenik, ki je na vse naredil nasilnejši vtis, smo položili vence.

Mesto je naši delegaciji priredilo v velesejski dvorani svečan banket, katerega se je udeležilo 600 oseb. Ti francoski banketi so nekaj posebnega. Poleg sijajne hrane in pijače nam postrežejo tudi s celo verigo slavnostnih govorov, ki trajajo dve uri ali pa še več. To je glavna točka banketa. Predsednik mora najprej pozdraviti vse pomembnejše osebe, naštet vse njihove naslove in zasluge in pridejati še kak poklon. Vsi tako počaščeni se potem oddolže z bolj ali manj dolgimi govori na čast gostom. Za nas ta reč ni. Mi Slovenci pri jedi radi molčimo. Šele pri pijači se nam jeziki razvežejo. Zato boste n. pr. po ljubljanskih gostilnah slišali največ in najbolj ganljivih napitnic — šele po polnoči, takrat ko Francozi trezni trdno spe.

Slovenski izseljenci

Banketa se je udeležilo tudi zastopstvo slovenskih izseljencev, ki jih je po industrijski okolič Lilla okrog 5000. Navzoča sta bila med drugimi gosp. msgr. Župančič, izseljenški duhovnik in gosp. Tuhtar predsednik zveze naših društev v Franciji. Že nad 40 let je ta vrli mož v tujini (prej je bil na Westfalskem), pa ni pozabil ne jezika svoje matere, ne vere svojih očetov. Žal, da med mlajšimi ni mnogo takih!

„To bi bila dolga povest“

Vprašal sem g. msgr. Župančiča, kako gre našim ljudem in kaj naj zapišem o njih za nas, ki smo doma. Žalostno se nasmehne in reče: „To bi bila dolga povest!“ Ne godi se jim dobro. Dela je začelo primanjkovati. Kriza je tudi tu! Mogoče bo prišel dan, ko bodo vsi na cesti. Kdor ima delo in živi pametno, zaenkrat že še izhaja. Kdor le more, naj ostane doma. Posebno je dobri gospod, ki se že leta žrtvuje za naše ljudi poudaril, kako žalostno je to, da se toliko naših ljudi tu popolnoma izgubi. Izgube poštenje in vero. Sramoto delajo slovenskemu imenu. Starši bi morali dobro premisliti, predno pošljejo svojega mladega neizkušenežnega sina v tako nevarnost za njegovo častno in večno srečo.

Škoda, da je skoro cel čas, kar smo bili v Lillu, lilo kakor iz skafila in nismo mogli pogledati v okolico in med naše brate.

Proti solčnemu jugu

Poslovili smo se od Pariza. Zadnji in mogočen vtis je pustila v slehernem izmed nam mednarodna kolonialna razstava, ki smo jo prejšnji dan površno ogledali. Vsa moč Francije se nazorno vidi na tej ogromni razstavi. Posebno čarobna je zvečer, ko vse razstavišče žari v nesetih lučih! Vsak dan obišče razstavo preko tri sto tisoč ljudi. Pa o razstavi je pisala že druga, bolj spretna roka.

Zgodaj zjutraj smo sedli v naš poseben vlak, ki nas je z bliskovito naglico odpeljal proti jugu. Dolgo se vozimo skozi pariška predmestja, ki so vse nekaj drugega, kakor sijajno središče tega vsemesta. Tu živi par sto tisoč ljudi, prepuščenih samim sebi: brez vere, brez velike pokornosti napram oblastem. Le junaki katoliških organizacij so tisti, ki se ne boje in ne sramujejo pomesti se med te nesrečneže in jih skušajo dvigniti na stopnjo, vredno človekovega dostojanstva. Pravijo, da je zadnje čase žetev teh junakov prav obilna.

Komaj smo zapustili ta predmestja, smo že hiteli mimo Fontainebleau, ki slovi po ogromnem parku, čigar površina znaša 17.000 hektarjev in ima nad 2000 km potov in stezic. Središče mesta je znameniti grad francoskih kraljev, ki je sedaj spremenjen v muzej, kjer so nakopičena umetniška dela ogromne vrednosti.

Vasi, ki izumirajo

V Neversu, mestu, ki je znano že izza rimske dobe, smo se utavili za eno uro. Na trgu pred kolodvorom smo obkoljeni od tisočev radovednih meščanov in pozdravljeni od predstavnikov oblasti oplaknili suha grla s par čašami šampanjca. O ti presneti šampanjec, koliko te je v Franciji, pri nas te pa še za eno potrebo ni.

Vozili smo se po pokrajini, ki je vse prej, kakor zanimiva. Obdelanega sveta je zelo malo. Večinoma se vrste pašniki in gozdovi, v katerih je več grmovja, kakor visokih dreves. Dežela dela vtis zanemarjenosti. In to je ravno velika rana Francije. Steber države, kmetlasko ljudstvo in njegova zdrava kri izumira. Cele vasi propadajo. Deloma je vzrok moderna kuga, strah pred otrokom, deloma beg iz dežele v mesta in industrijske kraje. Oficielna Francija se dobro zaveda te nesreče. Zato vabi k sebi sinove in hčere drugih narodov, jim da delo, želi tudi njihovih kti, njihove otroke, ki jih hoče vzgajati v trdne francoske državljane. Tudi okrog 15.000 slovenskih delavcev je v Franciji, raztresenih po vseh krajih, pred vsem po industrijskih središčih severne Francije.

Povsod naletiš na Slovence

Pa tudi drugod naletiš na domačega človeka. Ko je naš vlak že počasi vozil na postajo Nevers, je popravljala tropa delavcev tračnice. »O, prmedu, to so pa Srbi! Kam pa hudiča gredete?« zaslisi glas iz tropa. Srce zaigra človeku, ko zaslisi sredi tuje zemlje prijazen, domač pozdrav! Povem mu hitro namen našega potovanja in ga po-

vprašam, kako mu gre. Odgovora nisem več slišal, le videl sem, kako se je z obema rokama prijel za trebuh, češ: brate mili, meni po trebuhu cvili, ali pa piska, če hočete! Lačen je. Zasluži toliko, da ne more počleno živeti. Pa je še v strahu za svoj »engažma«.

Ob 1 popoldne smo prispeli

V največje francosko letovišče

in zdravilišče svetovnega slovesa, v Vichy. Mesto samo šteje komaj 20.000 prebivalcev, a njih številce naraste v času glavne sezone na 150.000. Vsaka hiša je hotel. Mesto samo in hoteli nudijo največji komfort, ki si ga je mogoče misliti. Hotel, v katerem stanujemo, ima okrog 1000 sob. Vsaka soba lasno kopalnico z gorko in mrzlo vodo. Takih hotelov je cela vrsta. Tujci prihajajo od vseh strani sveta. Največ Amerikanci, Angleži in Španci.

Tu izvira, slično kakor v Rogški Slatini znamenita mineralna voda »Vichy« iz številnih vrelcev. Za želodčno bolne je najboljšo zdravilo. V posebnih polnilnicah je z avtomatičnimi stroji polnijo v steklenice. 150.000 steklenic razpošljejo vsak dan po svetu.

Sprejem, ki ga je mesto priredilo naši delegaciji, je bil nad vse veličasten. Razgled mesta in okolice v avtobusih, razgled zdraviliških naprav v Etablissement Thermal, polnilnice steklenic, moderne vodovodne naprave, recepcija pri županu, defile po mestu, champagne d'honneur v zdraviliškem paviljonu, slavnosten banket v Vel. kazini, koncerti itd. — vse se je vrstilo dobro organizirano in nad vse priščno kakor v kinu.

„Spali smo se odvadili“

Naša delegacija je zdrava in izborne volje. Spati smo se sicer skoro odvadili, pa to bomo že doma nadomestili. Vidi se povsod, da ne le oficielna Francija, ampak tudi francoski narod občuduje junaški srbski narod in goji odkritosrčne simpatije do naše države Jugoslavije, kateri res

Naskok na Brianda odbit

Vlada dobila zaupnico

Pariz, 16. jun. tg. Ob 16.50 se je začel v poslanski zbornici napovedani napad na Brianda. Kot voditelj napadalcev je izjavil Franklin-Bouillon, da navidezna soglasnost kabineta pred poslansko zbornico ni resnična. V resnici že davno znaten del Lavalovega kabineta ne odobrava več Briandove politike. Prišlo je tako daleč, da so v Versailles trije kabineti tovariši Brianda, to je kmetijski minister Tardieu, finančni minister Flandin in vojni minister Maginot, pozvali svoje prijatelje, naj glasujejo proti Briandu. Radi tega je nastal velik hrup, ki je trajal več minut, preden je mogel po tem odkritju, ki je najbrž resnično, Franklin-Bouillon govoriti dalje. Nadaljeval je, da uganja Briand mistično, ne pa realno politiko. On noče videti resnice, temveč obrača dejstva, kakor se mu poljubi. Briand je izjavil, da v Vratislavi ni bilo prav za prav nobenih vojnih provokacij. Kot protidokaz je prečital Franklin-Bouillon nekatera mesta iz govora voditelja Stahlhelma Seldteja. Dalje je Briand trdil, da je takoj po vratislavski manifestaciji dal intervenirati na Wilhelmstrasse v Berlinu in da je nemška vlada obžalovala te manifestacije. Da to Briandovo trditev izpodbije, je Franklin-Bouillon prečital članek iz »Vossische Zeitung«, v katerem se izrecno ugotavlja, da ni bilo v Berlinu nobene oficielne francoske demarše, temveč da se je francoski poslanik samo razgovarjal v nemškem zunanjem ministrstvu, pri čemer je nemška vlada odklonila odgovornost za vratislavske manifestacije, češ da gre za privatno prireditve. Prihodnji govornik je bil radikalni poslanec Emil Borel, ki je izjavil, da mora dvomnost v politiki prenehati.

Pariz, 16. jun. tg. Razprava o Bouillonovi interpelaciji se je nadaljevala zelo burno, tako da se je morala seja večkrat prekiniti. Zvečer je govoril ministrski predsednik Laval, ki je branil vlado. Lo-

Poslanica novega predsednika franc. republike

Pariz, 16. jun. AA. V svoji poslanici parlamentu pravi novi predsednik francoske republike Doumer, da bo tudi dalje služil domovini in narodu v svojstvu nepristranskega sodnika v okviru republikanskih zakonov. Upa, da bodo demokratske ustanove posebno na polju prosvetitve delavcev napravile čim več, da dvignejo delavce v socialnem pogledu. Upa, da bo institucija parlamenta na koncu premagala vse posledice krize, ki vlada na svetu. Ta kriza je prišla v mnogih pogledih v Francijo iz sosednjih držav. Naglašajo potrebo izkoriščanja naravnih bogastev in nabranih kapitalov ter zahteva dobro gospodarstvo. S sporazumi in iskrenostjo bi se mogla rešiti vsa vprašanja in napraviti red med raznimi državami. Borba proti gospodarski krizi v veliki meri komplicira vprašanje vojnih dolgov in mednarodnih pogodb. Doumer obseja ostro tajno diplomacijo in zahteva, da se o vseh vprašanjih razpravlja jasno pred Društvom narodov. Francija je pripravljena sodelovati v vseh vprašanjih z ostalimi državami v Zenevi, zahteva pa, da ne vzdržuje same Francija mir in varnost, ampak da storijo to vse države.

Romunija se ne da zapeljati

Bukarešta, 16. junija. AA. Rador poroča: »Neamul Romanule, poluradno glasilo romunske vlade, prinaša tole pomenbno vest: Smatramo za popolnoma odveč ponoviti, da Romunija pod nikakršnimi pogoji ni krenila s poti zunanje politike, po kateri je šla dozdaj in s pomočjo katere je Romunija uresničila svoje narodne težnje. Orientacija romunske politike, ki jo hočejo perfidno označiti za nestalno, temelji na ideji pravice, zaradi katere je Romunija šla tudi v svetovno vojno, in na tistem stanju v Evropi, ki so ga zgradile mirovne pogodbe. Dokler obstoji solidarnost zaveznikov in dokler živi ideja revanše v nekaterih državah, Romunija sploh nima izbire med namišljenimi raznimi politikami.«

Zagrebska vremenska napoved: Stalno. — Zmerno toplo. Spremenljivo oblačno. Noči jasne.

žele prospeha in čimprejnejše popolne konsolidacije, kajti močna Jugoslavija je — dvakrat močna Francija.

Karambol na povratku, ki je zahteval človeške žrtve

Bern, 16. jun. fr. Delegacija jugoslovanskih rezervnih oficirjev in bojevnikov se je v ponedeljek zvečer vračala preko Švice proti domu. Slovo od Francije je bilo nad vse prisrčno. Ko je posebni vlak dospel neposredno pred Bern, se je pripetila nesreča, ki bi utegnila imeti veliko človeških žrtev. Jugoslovanski vlak je vozil s hitrostjo 100 kilometrov na uro. V četrti voz se je na nekem prelazu zaletel švicarski tovorni avtomobil, v katerem je bila večja družba izletnikov. Le srečnemu naključju se je zahvaliti, da se vlak ni izliril ob groznem sunku. Pač pa je vlak avtomobil popolnoma zdrobil in zahteval tudi človeške žrtve. Točno število žrtev do sedaj ni mogoče ugotoviti. Po pripovedovanju švicarskih železničarjev sta bila dva na mestu mrtva, govore pa, da je karambol zahteval 6 človeških žrtv. Grozna nesreča pa bi nastala, če bi se ob trčenju vagon iztril. Na vagonu se pozna polno sledov avtomobila in je vagon tudi precej poškodovan. Jugoslovanska delegacija je izrazila svoje globoko sožalje švicarski vladi.

Doma

Zagreb, 16. jun. AA. Nocoj ob 20.45 so dospeli v Zagreb s posebnim brzim vlakom na povratku iz Francije delegati Združenja bivših jugoslovanskih bojevnikov in rezervnih častnikov. Na postaji so jih sprejeli in pozdravili člani odbora Združenja rezervnih oficirjev dr. Zoričić, Erber in Klinc ter dr. Poduje in Vasiljevič v imenu Zveze dobrovoljcev. Na peronu se je zbralo veliko število rezervnih oficirjev, bivših bojevnikov in dobrovoljcev, ki so prišli pozdraviti svoje tovariše. Zbralo se je tudi mnogo meščanov, posebno mladine, ki je prihod bivših bojevnikov burno pozdravila s klici Franciji in Jugoslaviji. Dolgo so se orili na peronu navdušeni vzkliki. Vlak je stal v Zagrebu eno uro. Zagrebški udeleženci so se podali na svoje domove, medtem ko je o pol 10 nadaljeval vlak pot proti Belgradu.

jalno je odbijal očitke proti Briandu in zahteval od večinskih strank, da z novo zaupnico glasujejo za vlado in s tem storijo čin politične prevladnosti. Briand je bil več kot šest let na Quai d'Orsayu in so vse vlade: Poincaréjeva, Tardieujeva, Steegova in njegova odobravalje njegovo postopanje. Vlada je storila svojo dolžnost, kar se tiče obrambe Francije. Poslanci so sami lahko kontrolirali napredek utrjevalnih del in se vlada nima bati nobene kritike. Laval je dalje pobijal manever, ki hoče večinske stranke označiti za pristaše vojne politike. Opomin je poslanec, da so do sedaj dostikrat izrekli Briandu in vladi zaupnico in da danes ni povoda, spremeniti to mnenje.

Nato pa je Franklin-Bouillon ponovil svoj napad in izjavil, da ne bo nehal napadati Brianda, dokler ne neha dvomnost, ki jo predstavlja Briandovo ministirovanje. — Bivši ministrski predsednik Herriot je izjavil potem v imenu radikalne stranke, da bo glasoval proti vladi, ker je Laval ni pozval, da bi se postavila za vlado. Njegova stranka ima popolno zaupanje v Brianda, ne pa v Briandovo okolico.

Laval je nato odvrnil: »Zahvalim se za vaše nasprotstvo, ker zame ni nobene dvomnosti več. Samo tega ne razumem; v Gourdonu, kjer je govoril Briand v prisotnosti mnogih radikalnih poslancev, so mu pritrdjevali, danes pa ga napadajo.« Proti vladni večini pa je rekel Laval: »Mi se naše zunanje politike nimamo bati. V sporazumu z Briandom čujemo nad varnostjo Francije.«

Franklin-Bouillon je nato zahteval glasovanje o enostavnem dnevnem redu, da zbornica jemlje v vednost izjave vlade in preha na dnevni red. Vlada pa je zahtevala, da se ji izreče zaupnica in je dobila pri glasovanju 310 glasov proti 267, tako da je dobila 63 glasov večine.

Krize v Nemčiji ne bo

Berlin, 16. jun. tg. Na današnji seji odbora najstarejših poslancev je bila kriza rešena. Z glasovi socialnih demokratov je bil odklonjen predlog za sklicanje nemškega državnega zbora, s čimer se je ustreglo glavni želji državnega kanclerja. Dalje so izjavili socialni demokrati, da je z izjavo dr. Brüninga postal odveč njihov predlog, da bi se sklical glavni odbor državnega zbora v svrhu posvetovanja o zasilni naredbi. S tem se je Brüningova vlada uveljavila.

Tudi Poljska hoče štediti

Varšava, 16. jun. tg. Novi finančni minister Jan Pilsudski je objavil danes svoj sanacijski program, s katerim hoče pri proračunskih izdatkih prihraniti 2,95 milijarde zlotov, pol milijarde pa s tem, da bi energično in takoj izvedel upravno reformo, združil razne urade, neopostavljal splošno upravo itd. Nejasno je, ali bo prizadet tudi vojni proračun, ki znaša tretjino vseh izdatkov. Finančni minister upa, da bo Poljska v kratkem našla inozemske kredite, ker se je notranjepolitično stabilizirala in ker je bila kljub gospodarski krizi do sedaj poštna plačnica.

Eksplozija

Pariz, 16. jun. AA. Iz San Rema poročajo, da je v minuli noči nastala silna eksplozija, ki je porušila neko hišo v mestu. Silna detonacija je prebudila prebivalstvo iz spanja in v cerkvi so začeli zvoniti zvonovi. Preiskava je dognala, da se je nesreča dogodila radi tega, ker je neki stanovanec hiše imel v svoji sobi eksplozivno snov, ki je nenadoma eksplodirala. Dotični stanovanec je bil Španec. Našli so ga težko ranjenega pod ruševinami.

Belgrad, 16. jun. AA. S sklepom ministra za promet je dovoljena četrtinska vožnja na državnih železnicah in ladiah vsem udeležencem kongresa treznosti od 3. do 5. julija t. l. v Belgradu. Olajšava velja že od 30. junija.

Belgrad, 16. jun. AA. Na podlagi čl. 23 zakon o ureditvi državne razredne loterije je prepovedano prodajanje srečij tujih loterij vobče.

Dnevna kronika

Strelna ubila mater štirih otrok

Ptuj, 15. junija.
Pretekli petek popoldne se je nad Ptujskim poljem nabralo strašno temno ozračje. Vili se je silen dež, pot so mu kazali številni bliski. Ploha je kmalu prenehala, nebo se je zjasnilo. V tej hudi uri je imel opravke pod streho v domači hiši na Sp. Bregu Valentin, ki je kot mizar uslužben v železniški delavnici v Ptuj. Ko je spet prišel v pritličje, je njegova žena ležala na tleh. Bila je omamljena od strele, ki si je po dimniku ubrala pot v pritlično sobo. Nesrečni mož je ženo dal prepeljati v ptujsko bolnišnico. Pa ni bilo več pomoči. V nedeljo je nesrečnica umrla. Štiri otroci, mali, nepreskrbljeni, so v terek zajokali ob svezem grobu tako rano umrle mame, ki bi se še dolgo morala žrtvovati zanje. Pa je bila božja volja drugačna.

Zrtev ciganske gostoljubnosti

Kočevje, 15. junija.
Na pašniku »Šahen« med vasoma Livod in Mozeli so taborniki cigani. Pridrži se jim je 14. junija neki Jeremias Franc, roj. 1905, in se spustil v razgovor. Mož namreč potuje iz Italije v Romunijo, kjer je doma. Cigani so ga povabili, naj kar pri njih prenoči. Sel je res spat v ciganski šotor. Poleg njega se je vlegel 13-letni cigan, ki je Jeremiasu nagajal, da se spati ni mogel. Jeremias je zato fant pokaral. Ko ni nič pomagalo, ga je prijel in stresel. To je videl Hudorovič R., brat tega fanta-ciganka, in tuju zaklical, da ne pusti brata tresti. Prišel se je med njimi prepil.

Na prekanje so prihiteli še drugi cigani, ki so vsi obenem začeli prepevati svojega gosta. Jeremias je začel bežati. Cigani so bili urnejši in ga dohiteli ter nabili tako, da je za nadaljnje potovanje nesposoben. V oskrbo je vzela tega popotnika občina Mozeli. Poklicali so zdravnika gosp. dr. Kraulanda, ki je ugotovil na Jeremiasu teško telesno poškodbo. Vseled tega so ga takoj odpeljali v ljubljansko bolnišnico. Najbrž bo podlegel poškodbam.

Koledar
Sreda, 17. junija: Adolf, škof; Nikander.

Novi grobovi

† V Subotici je 30. maja umrla po kratki bolezni gospa Julija Helmič, rojena Jeschennag iz Ljubljane, nadpotašarjeva soproga v Idriji. Prepeljana je bila v Idrijo, kjer so jo dne 7. junija položili v družinsko grobnico. Udeležba je bila obilna. N. v m. p.

Ostale vesti

— Dr. Povalej — častni občan. Sv. Jurij ob južni železnici. Občinski odbor je v svoji redni seji dne 14. t. m. soglasno izvolil svojega rojaka dr. Povaleja, finančnega direktorja v Ljubljani za častnega občana. Zupan Martin Klajnshek je v svojem govoru orisal nevenljive zasluge rojaka, domačina, dr. Povaleja za okolico Sv. Jurija zlasti njegove zasluge za svoječasno postavitev osnovne šole v Sv. Juriju. — Dr. Povalej kot iniciator je sam npravi načrt za šolo, nato pa moralno in gmotno podprl akcijo in ne njemu se je zahvaliti, da se je načrt tudi uresničil. — Nesporno je, da bi se niti preje niti pozneje ne mogla uresničiti potrebna šola. — Mnogo je bilo treba žrtve in dr. Povalej je bil tisti, ki se žrtvi ni strašil. — Danes stoji stavba, že desetletja in še le danes se je pokazalo, kako potrebna je bila tako prostorna šola in kako dalekoviden je bil dr. Povalej. — Dr. Povalej si je s to šolo postavil sam spomenik in občina okolica Sv. Jurij se je hotela s tem, da je imenovala dr. Povaleja za častnega občana, izkazati, da je vredna svojega rojaka in da mu ravno danes po več preteklih letih prizna s hvaležnostjo njegove zasluge. Vsak občan, ki gre mimo te krasne stavbe, se mora spomniti očeta te stavbe. Obenem z dr. Povalejem pa je bil sprejet za častnega občana tudi sedanj zupan Martin Klajnshek, ki si je poleg dr. Povaleja stekel mnogo zaslug za ureditve poslopja osnovne šole.

— Naši javnosti! Zdi se nam potrebno, da povemo naši javnosti, da se pripravljajo ukinitve inženjersko-geodetskega oddelka na tehniški fakulteti. Ukinita naj bi se s koncem tega štud. leta prvi letnik inž.-geod. oddelka in drugi letnik kulturno-geod. oddelka (prvi letnik kulturno-geod. oddelka in drugi letnik kulturno-geod. oddelka). Tako bi ostal v jeseni le četrti letnik kulturno-geod. oddelka in s štud. letom 1932—33. geodetski oddelki na tehniški fakulteti sploh ne bi več eksistiral.

In sedaj bi vprašali: Čemu ukiniti tako važen oddelki? Po celi državi se vrše nove katastrofalne izmere in zaposlitve bi bilo zmeraj dosti. Torej ne more biti govora o nadprodukciji inženjerjev-geodetov, obratno pa se s eksistencijem geodetskega oddelka naval na druge oddelke zmanjša. Res je, da nima inž.-geodetski oddelki, katerega smo zahtevali in ga še zahtevamo, nobenega svojega red-

nega profesorja. Ako bi bil torej govor o kvalificiranih učnih močeh, katerih da oddelki nima, bi se moralo s tem misliti takrat, ko se je oddelki ustanovljali, ne pa sedaj, ko se dela na njegovi ukinitvi. Res je, da se naša tehnika težko preživlja s svojim budžetom, toda če se je vztrajalo do sedaj, naj se skuša obdržati »status quo«, ne pa ukiniti za naše razmere tako važen oddelki, kot je inženjersko-geodetski, in čakati s ponovno otvoritvijo na boljše čase. Ni naša naloga, da si preskrbimo sredstev in kvalificiranih predavateljev, toda tudi te stvari se bomo lotili in apeliramo na slovensko javnost, da nas podpre v boju za našo neokrnjeno tehniško fakulteto na naši univerzi kralja Aleksandra I. v Ljubljani. — Služatelji.

— Plaćevanje pavšalirane trošarine na pnevmatiko. AA. Ban dravske banovine g. dr. Marušič je podpisal tale razglas: Dodatno k razglasu z dne 4. maja 1931 VII. No. 9400-1 objavljenem v Službenem listu kraljevske banke uprave dravske banovine z dne 30. maja 1931 št. 179-33 odredjam, da se plačuje za leto 1931-1932 pavšalirana banovinska trošarina na pnevmatiko za tovorne avtomobile do vključno 1500 kg kritne teže (poltovorni avtomobili) v znesku Din 1200.

— Premikasten tat. Za greh poskušane tatvine je bil ponoči na Jesenicah hudo kaznovan vajenec Ivan. Ta je zlezal ponoči v hišo trgovca R. in si že pripravil denar, ki ga je našel, da bi ga odnesel. Pri tem ga je pa zasul lastnik denarja. Mladí tat ni mogel dovolj hitro uiti skozi okno, R. pa je med tem že pograbil železen drog in tako neusmiljeno mlátil z njim po tatu, da mu je zlomil nogo. Vsega pretepenega in težko poškodovanega Ivana so danes prepeljali v bolnišnico. Ta si bo najbrže premislil, še kdaj krasti.

— Dve nesreči. V Lokvah pri Crnomlju so pred kratkim podirali mlaj. iz radovednosti je prišel gledat tudi pastirček Franc Kren. Pa se je menda že preveč zagledal v podiranje mlaja in ni nič pazil nase. Drevo se je prevrnilo in oplazilo fanta z vrhom po levi nogi, ter mu jo strlo pod kolenom.

Skoro ubil bi se bil 75 letni Franc Smrke iz Trebanskega vrha pri Veliki Loki, ki je padel iz zapetke kjer je sladko zadrmlal. Dobil je precejšnje poškodbe po glavi. Oba ponešenca se zdravita v kandijski bolnišnici.

— Pozor pred sleparji! Po novomeški okolici se klati nek mož, ki dobro pozna vse uradnike na glavarstvu, sedanje in prejšnje in ki obiskuje hiše, češ da je poslan od glavarstva poizvedet razmere v rodovini, ker je v Ameriki umrl njihov sorodnik, ki je zapustil veliko premoženja. Poizveduje po sorodnikih umrlega in zahteva tudi posetne liste, da se prepriča, kdo izmed sorodnikov umrlega je bolj reven in potreben. Nazadnje zahteva seveda nekaj za kolke (navadno par sto dinarjev), kar mu ljudje, vsi srečni vsled bogate dediščine, radi izročijo. Ko pa pridejo na glavarstvo vprašati po dediščini, zvedo, da so nasledili hudobnemu sleparju.

— »Borzo razsodišče v Ljubljani.« Z ozirom na sodne počitnice se v času od 15. jul. do 25. avg. pri borznem razsodišču ne bodo vršile usne razprave, pač pa se bodo sprejemale tožbe.

— Katekizem Marijine kongregacije, o katerem je poročal večeršni »Slovenec«, obsega 48 strani in stane 3.— Din izvod. Naroča se v Pisarni Marijinih družb, Ljubljana, Jugoslovanska tiskarna.

— Samouki knjigovez. — Navodilo, kako si sam zvežeš knjigo. Din 8.—, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Na 24 straneh prinaša knjižica kratka, a neobhodno potrebna pojasnila glede književskega orodja, dalje materialja, ki se rabi pri vezavi knjige, slede navodila za šivanje knjig, vezavo istih v mehko (broširanje), v pol platno, celo platno ali v usnje. Štiri slike ponazorjujejo orodje, katero rabimo pri tej obrti. Knjižica bo prav dobro služila vsem onim, ki si hočejo na cenen način vezati svoje knjige.

— Za pomladanske izlete vam nudi najbogatejšo izbiro provijanta veleposrednik Slamič na Gosposvetski cesti.

— Naval krvi, srčna tesnoba, zasoplenost, plašljivost, živčna razdražljivost, otožnost, migrena, pomanjkanje spanja se morejo s »Franz-Josef« greničko kmalu odpraviti. Znanstvene ugotovitve potrjujejo, da se »Franz-Josef« voda uporablja z najboljšim uspehom pri najrazličnejših okoliščinah zaprtja. »Franz-Josef« grenička se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Kamnik

V kamniški številki »Illustr. Slovenca«, ki je izšla dne 7. t. m. je pomotoma in brez krivde uredništva izpadlo pod člankoma ime njih avtorja, t. j. g. okraj, načelnika dr. Fr. Ogrina, ki ima kot predsednik tamošnjega Tujsko-prometnega društva tudi sicer največji zaslug za to propagandno številko.

proti Landarju odprta in do pasu zazidana. Nad zidom je izpod oboka visel zvon in oznanjal v jasno noč veselje božjega rojstva.

Pristopil je brat svetega Franciška, ki so ga kakor vsako leto tudi za to svetlo noč prosili iz Čedadu in je prišel. Pristopil je k Marijinemu oltarju in maševal.

»Tebi, gospod Bog, sveti Mariji, svetemu Krstniku, svetemu Mihelu in vsem krilatcem božjim in svetemu Petru in vsem svetnikom in svetnicam božjim in tebi, božji služabnik, in vsem vernim kristjanom se izpovem, da sem zavdajala in vročila in da sem ubila tudi Čerina. Kesam se, kesam se, moj Bog...«

Marina, ki se je bila prerila v bližino oltarja, se je tako obožila svojih grehov, da so jo slišali po vse cerkvi. Polglasno je spočetka molila, grehe je glasno povedala, da bodo vedeli tudi ljudje in ne bodo krivili Čerinove smrti koga drugega. Saj se je bila že na Stari gori za rožnico izpovedala, a miru ni imela in hotela se je izpovedati tudi pred domačimi ljudmi, da se umiri in jo neha gristi črv vesti, ki ji ni dal miru...

Ljudje so se zdržnili. Menili so, da se ji je pomešalo, in so jo hoteli zgrabiti, da bi jo odvedli iz cerkve, a ko so jo prišli, je bila mirna in jih prosila, naj jo pustijo, da bo v miru molila.

In je molila v miru, samo nekakrat jo je zgrabil kašelj in sosedo so slišale, kako je potem težko dihala in končno celo zakimala, sključena kakor je bila.

Maša je minila, ljudje so prižigali bakle in se vračali domov. Markuc je stal ob izhodu iz votline

Poleti je treba lase bolj negovati!

Prah in vročina škodujeta lasem. Če jih redno umivate z Elida Shampooom — Vam ostanejo lepi in zdravi!

Vsak teden po enkrat si umijte glavo!

ELIDA SHAMPOO

Ljubljana

Napad na inženjerja

Ljubljana, 16. junija.
Danes ob 19.15 je bil napaden pred uršulinsko cerkvijo ing. Anton Kulhanek od tvrde Siemens & Schuckert, ki gradi ljubljansko tramvajsko progo. Napadel ga je delavec Josip Kalar, kateri je bil vled neposlušnosti odpuščen od dela, in mu prizadejal z nožem precej globoko poškodbo na tilniku. K sreči pa rana ni nevarna. Delavec Kalar je takoj po odpustu grozil, da se bo nad ing. Kulhanekom maščeval in je to tudi storil.

— Vsa narodna in kulturna društva vabimo, da se zanesljivo udeležijo sprejema poljskih časnikarjev, ki pridejo v Ljubljano jutri ob 10.32 dopoldne. Poljski časnikarji, odlični predstavniki bratskega, velikega poljskega naroda, se mude na turneji po Jugoslaviji in pridejo jutri prvič v Ljubljano. Dolžnost Slovencev in Ljubljančanov je, da jih sprejemo najslavnejše!

— Poziv vsem društvom! Narodni izseljenški odbor poziva vsa društva, da izvolijo poslati na sejo, ki se bo vršila v četrtek 18. t. m. ob 6. popoldne v dvorani Delavske zbornice svoje zastopnike radi razgovora o sprejemu ameriških kongresistov, ki dospajo 27. t. m. v Ljubljano. — Dr. Joža Bohinec, predsednik.

— Sklepne produkcije gojencev drž. konservatorija se bodo vršile v sledečih dneh. I. v petek, dne 19. t. m. v Filharmonični dvorani; II. v torek, dne 19. t. m. v Filharmonični dvorani; III. v torek, 24. t. m. v Filharmonični dvorani in zadnja IV. v petek, dne 26. t. m. v Filharmonični dvorani. Pričetek produkcij vsakokrat ob 20. uri.

— Odbor Akad. podpor. fonda se najtopleje zahvaljuje darovalcem denarnih prispevkov za Akad. podp. fond ter se obenem priporoča vsem onim, ki so prejeli tozadevne prošnje.

— V mestni knjižnici ljubljanski se bo v četrtek 18. t. m. ob 15. uri prodajalo na prosti stojnici prašičje meso.

— Kupujte umetnine! Vse ljubitelje umetnin opozarjamo, da ne zamude priložnosti in da obiščejo umetniško razstavo na ljubljanskem velesejmu paviljon »K«. Razstava je odprta od 18. t. m. dnevno od 10.—18. ure. Vstopnine ni. Dvomimo, da bodo ljubitelji umetnin imeli kdaj boljše priložnosti za nakup kot ravno ob priliki te razstave, na kateri sodeluje 45 umetnikov s preko 300 deli.

— Nesreča pri regulacijskih delih. Včeraj zjutraj okoli 8 se je pripetila pri regulacijskih delih Ljubljani pri šentpeterskem mostu hujša nesreča. 26. letni delavec Franc Šoko, stanujoč v Ribniški ulici 5 in doma iz Bosne, je hotel odklopiti priklopni avtomobil od vlačilnega in s peskom napolnjen tovrstnega avtomobila. Ta pa je tedaj potegnil in Šoko je padel tako nesrečno, da si je izpahnil roko, poleg tega pa se je poškodoval tudi po telesu. Reševalni avto ga je prepeljal v bolnišnico.

Poleti

ALGA

za masažo

Po vsaki kopelji bodisi hladni ali topli namočite mali robec ali bri-sačo z

„ALGO“

in nalahko nadrgnite telo

Občutili boste prijetno in trajno svežost

ALGA dobiva se povsod 1 steklenica 16 Din

Joža Lovrenčič:
Maščevanje
Zgodba iz Beneške Slovenije.
(Konec.)

Deset minut so hodili v reber iz Landarja in prišli do visoke pečine. Visoko gori je padal iz nje slap in se zlivaj pri tleh v tolmun, iz katerega se je vil potem nizdol po rebi miren potokček med topoli in orehi, ki so rasli med grmičjem. Slap je bil tih, potok ni žuburel. Zmrznila sta bila slap in potok. Kakor srebrna preproga se je zgrižal slap izpod votline visoko gori v čelu, katera je bila že razsvetljena. V zledenem slapu so odsevale vse bakle, da so ljudje, ki so ga oddaleč zagledali, strmeli in mislili na Betlehem in ono nebeško svetlobo o polnoči, katero so občudovali srečni pastirji.

Izpod pečine so se vzpenjali po sto petnajstih strmih, kamenitih stopnicah v cerkev svetega Ivana v Čelē, katera je bila gori v votlini. Z zadnje stopnice so izginjali v goro. Skozi naravna skalna vrata so prišli v malo lopo, pol zidano in pol naravno, odkoder sta vodila dva dohoda, dva rova v cerkev. Spodnji je vodil pod cerkvijo skozi večji prostor, v katerem je bila še stara krušna peč, in je bilo treba iz njega spet po stopnicah navzgor v cerkev, drugi pa je vodil iz lope naravnost v veliko votlino, v kateri je bilo svetišče.

Ljudje so šli po obeh vhodih in napolnili so prostrano cerkev, ki je imela etene in stolp vse iz žive skale, kakor jo je Bog ustvaril, in je bila le

in čakal, da pride Marina in jo spremi. Vsi so že odšli, Marine še ni bilo. Ob zadnji bakli je videl, da Marina še kleči sključena v cerkvi. Stopil je k njej, da bi odšla z njim, a Marina je bila mrtva...

IX.
Kakor Čerina so ljudje pozabili tudi Marino, samo v Lazih pri Tomaževih so uisili večkrat nanjo in menili, da bi bil Aleš že drugo leto v Landarju, če bi ne bilo Marine, ki je bila samo orodje v Markučevih rokah in mu pomagala k Čerinovim...

O svetlem Jakobu so imeli v Landarju opasilo. Iz vseh krajev so se zbrali ljudje in napolnili cerkev v vasi in še jih je ostalo več pred njo, zakaj premajhna je bila, da bi vzprejela toliko množico. Po svetem opravilu so se ljudje porazgubili k znanec in sorodnikom, največ pa jih je zavilo v edino gostilno, ki jo je imel ob takih prilikah Gostič, da so se lahko zunanji otečali in si privoščili kako merico.

Na opasilo sta prišla tudi Tomaževa iz Lazov, Aleš in Ivan. Ustavila sta se pri Gostiču, kjer je obsedel tudi Markuc.

Tomaževa sta bila in postala glasna. Markuca sta izzivala.

»Lahko se postavljata pri Čerinovih, ko si rajnega spravila s pota!«

»Kaj?« je vprašal Markuc.

»Kar je napravila Marina, je tvoje delo!« mu je vrgele Ivan.

»Vsi pravijo to!« je dodal Aleš in udaril z roko po mizi, zakaj z vinom je dobil pogum.

— Nesreča v Šiški. V ponedeljek ob 6 popoldne se je pripetila v Šiški resna nesreča. Po Vodnikovih cesti se je pomikal visoko s pohištvo naložen voz. Na vrhu je sedel 56letni delavec Andrej Pezdír, stanujoč na Cesti na Brdo. Konji pa so se naenkrat splašili in Pezdír je padel približno 3 metre globoko na tla. Zlomil si je levo nogo v kolku in resno poškodoval na glavi. Reševalni avto ga je prepeljal v bolnišnico.

— Zlati šah, mladinska igra. Marija Grosčjeva, ki je pri premijeri tako lepo uspela, se na občo željo v korist Pomladka 19. t. m. ob pol 6 v operi ponovi. Cene sedežem od 10 Din do 3 Din, stojališče 1.50 Din. Vabimo deco, starše in šole.

— Nočno službo imajo danes lekarnarje: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bohinec ded., Rimska cesta 24; dr. Stanko Kmet, Dunajska cesta št. 41 (Sv. Krištof).

— Tragedija mladega dekleta. Rozika je še zelo mlado dekle, 19 let ji je komaj. Pred časom je doživela neko življenjsko razočaranje. V stiski ni imela nikogar, na katerega bi se obrnila za tolažbo ali za dober svet in je segla po najbolj nezmišelnem — po izolu. Nezvestno dekle so tedaj prepeljali v bolnišnico, kjer so ji še rešili življenje. Dogodka pa se je polastila škandalna kronika malega mesta, kjer je dekle služilo. V takih malih mestih ljudje menda res nimajo drugega dela, kakor da prerešujejo vsak najmanjši škandalček in se vrtajo z jeziki v povsem zasebne zadeve vsakogar. Krajevni poročevalci onega mesta pa so pograbili in vse podrobno napisali o dekletovi zadevi, kakor da bi bil to dogodek, vreden zgodovine. Dekle, ki je bilo tako natančno opisano in s polnim imenom navedeno v časopisu, je seveda izgubilo službo in njeno gorje se je še povečalo, zlasti, ko je za njene najbolj zasebne zadeve zvedel svet. Brezposelna je pritalavala v Ljubljano in iskala rešitve. Pa že do sem je segla — po krivdi omenjenih dopisnikov — njena sramota in dekle ni dobilo službe. Danes so jo ljudje dobili prislonjeno na zid v Igljevi ulici. Vnovič je bila izločena in vnovič so jo prepeljali v bolnišnico. Da ji bodo tudi sedaj rešili življenje, je nedvomno, ali kdo naj vrne njeno čast, njen obstoj in njeno prejšnjo srečo?

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

OPERA.
Začetek ob 20.
Sreda, 17. junija: Zaprti.
Četrtek, 18. junija: VIJOLICA Z MONTMARTRA.
Red D.

Ptuj
Olepeševalno društvo v Ptuj ima v soboto zvečer svoj občni zbor v prostorih v Ljudskem vrtu. Za novi most še kar naprej svedroja v dravsko strugo. Delo je toliko napredovalo, da je teren v Dravi že raziskan. Velika, za to delo zgrajena naprava, ki je bila postavljena na dva velika žolna, se je s srede toka sedaj preselila k mestnemu bregu. Sondirati bo treba še na obeh bregovih, to je v Ptuj in na Bregu.

Izvoz sadja je določen s posebnim pravilnikom. Vsako pošiljko sadja, ki je določena za inozemstvo, bo moral pregledati poseben sadjarski nadzornik, oziroma sam kmetijski referent tam, kjer ni nadzornika.

Dražba gramoza je odobrena. Ker pa proračun cestnega odbora še ni sprejet, za to ni podano kritje.

Iz mestnega avtopodjetja. Avtopodjetje mesta Ptuja je prav lepo prepreglo Ptujsko polje z avto-busno mrežo. Ker pa nimajo povsod razumevanja za te vrste napredke v moderni tehniki in v go-podarstvu, je sem in tja že odprto progo treba opustiti. Pri vsem tem seveda igra vlogo tudi — žep. Pri dinarju varčujemo, čas se nam ne smili. Pozabljamo namreč, da je čas zlato. Pa avtobusno podjetje uspeva dalje, saj je na Ptujskem hvala-bogu mnogo teritorija. V teh dneh se je uknila proga Ptuj—Ljutomer, ker ni bilo zadostne frek-vence. Vozilo se bo le še do Sv. Tomaža—Savci. A tudi to bodo najbrže opustili, če ne bo večjega obiska. Na novo se bo odprla proga Ptuj—Juršinci —Grabiški vrh, ko se pregleda komisija. Vračal pa se bo avtobus preko Gabernika—Sv. Andraža—Sv. Bolfenka v Slov. Goricah—Sv. Urbana—Ptuj.

Markucu je zavrela kri. Planil je pokonci, da bi se vrgel na oba. Aleš mu je nastavl okovano palico in ga sunil v rame, da se je za korak umaknil, Ivan pa je tedaj potegnil izza pasa nož in preden so mogli ljudje vzikniti, ga je že za-mahnil in zadel Markuca v prei, da se je zgrudil in izkrmavel.

»Zdaj imaš Čerinov dom, ki bi moral biti moj!« je dejal Aleš.

»Zdaj imaš Mihelot« se je zakrohotal Ivan.

Ljudje so ju zgrabili in da ne bi ušla, so ju odpeljali v Bičajo in zapri v ječo, kjer naj bi ostala in čakala svoje obsodbe.

X.
Vse to so poslušali sodniki in njihovi prised-niki pod lipo v Landarju; Mihela, ki je tožila To-maževa, je povedala svojo zgodbo in priče so jo izpopolnile.

Aleš in Ivan sta se zagovarjala iz klade.

Sodnik in župani so se z zbranimi možmi okoli kamenite mize po stari navadi trikrat posve-tovali in so potem popolnoma oprostil oba ob-toženca.

Zapisnikar, ki je prečital razsodbo latinski in slovenski, je potem še po domače obrazložil in utemeljil in ljudje, ki so poslušali, so umeli vse in šlo je med njimi, da je landarska banka pra-vilna.

Spomin na to zgodbo in sodbo je še dolgo živel v Landarju in v vseh vaseh po Nadiškoti dolini, da pa je ostal do današnjega dne, je poskrbel zapi-snikar, ki je v Čedadu skrbno spravil sodne akte,

Morje jih je pokopalo . . .

**Nove podrobnosti o katastrofi ladje „St. Philibert“ -- Prizori groze in strahu
Morje polagoma vrača mrliča -- Cele družine izginile**

St. Pire, 16. jun. fr. Zastopnik Agence Havas je izpraznil nekatere srečne brodomolce, ki so odnesli življenje v grozopolni noči, ko se je ladja »St. Philibert« potopila z 442 izletniki. Tako pripoveduje mizar iz Nantesa, da se je izlet izredno posrečil in da so se vsi udeleženci, razen nekaterih strahopetnih, katere je preplasil precejšen vihar v st. nazairskem zalivu, v veselem razpoloženju vračali domov v pozni nočni uri. Vsled viharja so večinom vsi izletniki podlegli morskimi boleznimi. Jaz sam sem takoj imel občutek, da se bo nekaj groznega zgodilo. Nenadoma se je ladja nagnila na levo stran, nakar je vdril na krov in čez njega mogočen val, ki je poplaval izletnike v vodo, ladjo pa takoj obrnil. Jaz sem skočil v morje toda tako nesrečno, da sem padel ravno pod ladjo, ki me je pokrila in me potegnila seboj v morske globine. Sam ne vem, kako sem se z velikanskim sunkom naenkrat zopet znašel na površju. Pobrle me je rešilni čoln.

Neki rešeni tovarnar pripoveduje, da se je že zjutraj pred izletom branil iti v ladjo in da se je slednjič vdal prošnjam svoje žene. Ker je dober plavalec, se mu je po katastrofi posrečilo plavati več kot pol ure in nositi ob enem svojo ženo, ki se ga je v tesnem objemu oprijemala okrog vratu. Polagoma so ga začele zapuščati moči, njegova žena,

ki je bila v nezvesti, mu je začela uhajati iz rok in je naposled izginila v globinah. On sam ne ve, kako se je rešil. Ko je prišel k zavesti, se je nahajal na rešilni ladji. Spominja se, da je nekako v polzavstvi videl plavati nad valovjem obrnjeno ladjo, katere so se oprijemale skupine žen in otrok, ki so vile z rokami. Velik val mu je zakril nato to strašno sliko. Gotovo jih je potegnil vse v svoj strašen grob na dnu morja.

Ko so enega izmed rešenih vprašali, če želi, naj obvestijo svoje o njegovi srečni rešitvi, je odgovoril: »Zakaj pa to? Saj se ne izplača. Moja žena, moja hčerka, moja mati počivajo vsi na dnu morja. Zakaj obveščati, ko nas pa v resnici ni več.«

Vodja brzojavnega urada v St. Gildas na pomolu, v bližini katerega se je zgodila katastrofa, trdi, da je skozi poltuno videl potek strahotne nesreče. Ladja se je morala boriti z velikim orkanom. Ko je obšla najbolj nevarno točko, jo je zavrtel ciklon in v par sekundah jo je pogoltnilo morje. Niti eden rešilnih čolnov vsled razburkanega morja ni mogel takoj iz pristanišča na pomoč.

Nantes, 16. jun. AA. Danes dopoldne so ogromne množice obiskale kapelo, v kateri leži na mrtvaškem odru 79 trupel, ponesrečenec parnika »St. Philibert«. Prišlo je do pretresljivih trenutkov, ko so nekateri svojci dognali identiteto trupel.

London, 16. jun. AA. Ministrski predsednik

Macdonald je izrazil francoskemu ministrskemu predsedniku Lavalu svoje sožalje ob katastrofi francoskega izletniškega parnika »Saint Philibert«. Po zadnjih poročilih je utonilo 442 ljudi. Doslej so našli 69 trupel.

Pariz, 16. jun. AA. Pri katastrofi izletniškega parnika »St. Philiberta« je umrlo približno 500 oseb. Razlika med prvimi in poznejšimi poročili je nastala, ker približno 150 otrok niso zabeležili v knjigah paroplovne družbe.

Pariz, 16. jun. tg. Razni vlačilci in vodna letala so včeraj ves dan križarila nad mestom nesreče »Saint Philiberta«, ne da bi našla kako sled potopljenega parnika. Danes so odposlali na kraj nesreče več potapljačev, da preiščejo morskno dno. Kmalu po nesreči se je morje zopet pomirilo. Do sedaj je morje splavilo na breg 69 trupel, ki vsi kažejo znake hudega smrtnega boja. Osem rešenih oseb leži v bolnici v brezupni apatiji. Eden izmed rešenecv je izjavil, ko so ga vprašali po njegovi rodbini, da so vsi utonili. Drugi je pripovedoval, da se je več kot eno uro boril z valovi, da reši svojo nevesto, dokler se ni prikazal drug mož, ki se ga je krčevito prijel. Nastal je med obema hud boj, med katerim pa je nevesta utonila. Se vedno ni ugotovljeno celotno število žrtev, ker ni znano, koliko ljudi je kupilo vozne listke, ker so otroci pod 5. letom bili oproščeni voznine.

Moč in živahnost

Vam kljub poletni vročini zagotovi tudi pri najtežjem izletu ali športu

hladni
OVOMIX

Pripravlja se z Ovomix-kozarcem, ki ga morete dobiti povsod, kjer se prodaja Ovomaltine in sicer za ceno Din 15.—.

Mednarodni lahkootletski miting se bo vršil prihodnjo nedeljo ob 9. dopoldne na Rapidozem igrišču. Prijave s prijavnino Din 5 za osebo in Din 10 za moštvo štafete naj se pošljejo na naslov: Fiser Josip, delavnica drž. žel. Maribor. Poslednji rok prijave je izjemno do 19. junija ob 12. Mednarodni lahkootletski miting priredi športni klub Železnica.

Smrtna nesreča ali samoumor? Pri Pesniškem tunelu so našli včeraj zjutraj na progi mrtvo 18 letno Marijo Kozuh. Nesrečna mladenka je bledela padla iz drvečega brzovlaka in bila na licu mesta mrtva. Pri padcu je zadobila smrtno poškodbo na glavi. Njeno truplo so prepeljali z mrliškim vozom v mrtvašnico na Pobrežje in jo pokopale v četrti ob pol 16 na magdalenskem pokopališču.

Zvižgi protesta, divje vpitje, tuljenje, da se je razleglo tja do krčevinske občine, se je dvignilo v ponedeljek zvečer, ko je na unionski verandi dal Sedmogračan Conto precej slabotnejšemu Fricu Franku malo preveč čutiti svojo moč. Ubogi Saksonec malodane da se ni onesvestil. Sodnik je Conto disqualificiral, ob čemer je na borišču opetkajoč se Saksonec naenkrat postal zmagovalac. V splošnem prevladuje mnenje, da je g. Pipenbahr v rokoborbeno razsojevalnih poslih še najbolj več in siguren.

Tudi v rotovski stolp je vdarila strela. Ob ponedeljkovi ponoldanski nevihti je treščilo tudi v rotovski stolp. Strela je poškodovala telefonske in električne naprave, tako, da je bil magistrat za nekaj časa brez luči in telefona.

Mariborski Zdravstveni dom je izredno agilen. Pretekli teden je zopet priredil lepo uspešno higiensko razstavo pri Sv. Lovrencu na Pohorju. Razstava je bila združena z več poučnimi predavanji. Razstavo je obiskalo nad 2000 obiskovalcev.

Nenadne smrti je umrl 71 letni vpkoponec Sprej Jurij, stanujoč v Sernečevi ulici 111. Včeraj popoldne je še šel v park na sprehod. Ko je prišel domov, mu je naenkrat postalo slabo in zgrudil se je mrtve. Prepeljali so ga v mrtvašnico na Pobrežje.

Toča in požari vsak dan. Kdor hoče zavarovati svoje pridelke proti toči, poslopja in premičnine proti požarnim škodam in vlomski tatvini, naj se z dopisnico oglasi na glavnega zavarovalnega zastopnika Franjo Zebota, Maribor, Loška 10.

Olja, masti in masla se je zahotelo predrzni svetrovčarji, ki je v noči na torek s ponarejenimi ključji vdrila v kletna skladišča trgovca Verstovskega na Frankopanovi ulici, ki je včeraj opazil, da mu je zmanjkala večja količina bučnega olja, masti, masla in drugih specerijskih dobrot. Na lice mesta se je takoj podala policija in daktiloskop.

Celje

Zadnja pot g. ravnatelja Franca Pograjca.

V ponedeljek, 15. t. m. ob 6. zvečer se je vršil pogreb g. ravnatelja Pograjca. Pogreb je bil en sam izraz ljubezni in spoštovanja, ki ga je užival nepozabni pokojnik pri vseh, ki so ga poznali. Cerkevne molitve je opravil g. opat Jurak ob številni asistenci duhovnikov. Po molitvah je zapel moški zbor Katoliškega prosvetnega društva tovarišu pevu čudno lepo »Vigred se povrne«. Nato se je razvrstila poleg sorodnikov nepregledna množica prijateljev in znancev v sprejeto, da pospremijo svojega prijatelja na njegovi zadnji poti. Na pokopališču je spregovoril nekaj besed v spomin vzornemu možu g. opat, nato so zapeli pevci Jenkovo »Blagor mu«, nakar je povzel besedo župan g. Mihelič, ki se je v imenu občine in Vincencijske konference poslovil od dragega pokojnika ter je nam vsem klical v spomin njegove zasluge kot soprog in družinski oče, saj je nam, njegovim znancem znano, kakšna ljubezen in vzajemnost je vladala v njegovi družini, kar je gotovo v veliki meri njegova zasluga, pa tudi v javnem življenju je bil vedno vzgled in vzor. — Naj v miru počiva.

V spomin blagopokojnega ravn. Franca Pograjca je nabral med prijatelji za namene Vinc. konference sv. Daniela v Celju prof. dr. K. Gantar 300.— Din. V iste namene je mesto vena na grob daroval mizarski mojster K. Golob 100.— Din. — Konferenca se dobrotnikom revežev najiskrenejše zahvaljuje.

Občni zbor Muzejskega društva v Celju se bo vršil v četrtek, 18. t. m. ob 8. zvečer v Rdeči sobi Narodnega doma.

Čistilna naprava v Westenovi tovarni. Komisijski ogled v tovarni Westen v Gaberju glede dopolnitve čistilne naprave s ponikovalnicami, ki bi se bil moral vršiti v ponedeljek, 15. t. m., je bil preložen zaradi geološkega izvedenca, ki je uradno zadržan, na sredo, 24. t. m.

Toča. V ponedeljek 15. t. m. popoldne okrog pol 4. je začela padati med nevihto in dežjem zelo gosta, kakor lešnik debela toča nad Celjem in okolico in je napravila precej škode na sadnem orevju in poljskih pridelkih.

Šoštani

Lep planinski praznik na Kozjaku. V nedeljo 14. t. m. je žaleška podružnica SPD ob lepi udeležbi planincev in domačega prebivalstva otvorila novozgrajeni razgledni stolp na Špiču. Krasno vreme, pokanje možnarjev, tamburaški zbor — vse to je dvignilo razpoloženje prisotnih in dalo dnevu prizniskovalno lice. Ob 9. dopoldne je g. Miloš Carl, župnik pri Sv. Joštu na Kozjaku, blagoslovil stolp in imel prisrčen nagovor. Nato je govoril načelnik žaleške podružnice g. Koricky, ki je predlagal, da se stolp v znak zasluge, ki si jih je g. Carl istekel za planinstvo imenuje »Župnik Carlav stolp na Špiču«. Planinci so predlog sprejeli z navdušenjem na znanje. Slavnost sta pozdravila tudi nadzornik SPD g. dr. Senjor iz Maribora in načelnik SPD Celje g. Tiller.

Poročilo. Na Vrhnikih se je v nedeljo 14. t. m. poročil g. Ivan Mele, uradnik in agilen član tukajšnjega Prosvetnega društva, z gđ. Marico Jurjevičevico z Vrhnik. Obilo sreče!

† Župnik Leopold Černe

Stari trg ob Kolpi, 16. junija.

V ponedeljek popoldne je nenadoma umrl, od kapi zadet, ob cesti v Črnomeli, Leopold Černe, župni upravitelj v pok., bivajoč v Plemenitašu ob Kolpi. Pokojni je bil rojen pri D. M. v Polju dne 30. maja 1879 in bil v mašnika posvečen dne 18. julija 1903. Služboval je za kaplana v Žužemberku, v Planini, v St. Janžu in v Sodražici ter bil nazadnje 10 let župni upravitelj v Babnem polju. Naj v miru počiva.

Pogreb bo v sredo ob 10 dopoldne v Starem trgu ob Kolpi.

Žrtev Save

Radeče pri Zid. mostu, 15. jun.

V nedeljo, dne 14. t. m. se je šel popoldne 27 letni Alojzij Zidar, poslovodja mlina, ki je bil lastnik pokojnega župana Pogačnika, v Savo kopat. Ker je bil dober plavalec, ga drugi sokopanci niso vedno nadzirali. Čez nekaj časa so ga pa vendar pogrešali. S strahom so preiskali vso smer, v kateri se je kopal. Najbrže ga je prijel krč, ter si ni mogel pomagati in so ga pogoltnili valovi. Zidar je bil miren, izobražen fant, globoko veren, ter zaradi svojega dostojnega obnašanja povsod priljubljen. Doslej ga še niso našli, akoravno so ga iskali radeški fantje z veliko vnemo. Rojak je pokojni iz St. Ruperta na Dolenjskem. Ostalim sivim starjšim naše iskreno sožalje.

Zanimiva zgodovinska najdba

Pojasnilo k članku »Zanimiva zgodovinska najdba v Celju«.

Celje, 15. junija.

Naš poročevalec nam pošilja k omenjenemu članku (ker prvo poročilo ne izhaja od g. prof. Brodarja in vsebuje vsled tega nekaj netočnosti) sledeče pojasnilo, glede katerega je dobil podatke od g. prof. Brodarja.

V jani na vzhodnem robu Vipote je bilo glasom »Vodiča« po zbirkah celjskega muzeja l. 1880. najdeno jako veliko vrtno vrelence jelena, o katerem smatra tedanji sestavljalec »Vodiča«, da je iz kamenje dobe (str. 15). Zaradi tega si je g. prof. Brodar v spremstvu mestnega gozdarja g. Rihterčiča ogledal omenjeno jamo, o kateri je že prej čul, da iščeta dva delavca v njej zaklad. Med materijalom, ki sta ga izkopala iskalca zaklada, je opazil nekaj komadov rimske opeke in obdelane kvadre iz peščenjaka. To ga je napotilo, da je začel iskati mesto, od koder bi mogel ta materijal izvirati. Vrh Vipote je opazil grobljo, ki je bila pred letom dni deloma načeta in je vsebovala prav tako rimsko opeko in kvadre iz peščenjaka. Na enem mestu je bilo možno opaziti ostanki nekdanje zida. (Poročilo o omenjenih starorimskih posodah ne odgovarja dejstvu. Na nekem drugem mestu je nekdo našel nekaj rimskega orožja, ki ga je dal g. profesorju v oceno.) Točna tudi ni vest, da namerava dobiti floris, ker odide že te dni na Oljavo in to tudi ne spada v njegovo stroko. Pač pa bi bilo želeli, da bi se strokovnjaki zainteresirali za odkrite ostanke, ker bi se po mnenju g. profesorja moglo dobiti floris in norda tudi najti nekaj podatkov glede te zanimive gore.

Ze celjski zgodovinar Seidl poroča o Mitrovem kultu (gre namreč za Mitrovo svetišče in ne Jupitrovo) na gori Vipoti. (V okolici Celja je bilo dolejš odkritih že več sledov Mitrovega kulta, n. pr. na Maliču.) Prav tako se bavi tudi praški univerzitetni profesor dr. Jan Peisker z goro Vipoto in njeno scenografijo ter jo navaja kot primer staroslovanskega Zoroastrovskega bogoslužja (»koje so vjere bili stari Slovenci prije krštenja«, Starohrvatska prosvjeta N. S. II., Zagreb 1923).

Dva požara v eni noči

Sv. Lovrenc na Dr. polju, 16. jun.

Dobro leto smo imeli mir pred požari. V nedeljo zvečer je bilo začelo biti plat zvona. V Apačah ob gminajni je začelo goreti pri posestniku Turku. Požar je obšel tudi sosedo Zajška. Komaj so se rešili ljudje in spravili živino iz hlevov. Ni pa še potekla 12. ura, že je začelo goreti na drugem koncu vasi na ograji. Turku, vulgo Brentu in Jezi Valentinu je ogenj upelnil domačije do tal. Požar je imel lahko delo, ker so vse hiše in poslopja krita s slamo in je z bliskovito naglico opravil svoj posel. Sreča le, da je bilo mirno vreme. Škoda, ki jo je povzročil požar, je znatna in je pomoč nujno potrebna. Težko prizadeti sta družini Turkova in Zajškova, ker si njih očetje služijo denar v Ameriki.

Čas vkuhanja se je pričel!

Dobra gospodinja uporablja najpopolnejše WECK-ove priprave za vkuhanje. — Pri nakupu pazite na znamko

Tovarniška zaloga za Jugoslavijo:

FRUCTUS — LJUBLJANA, Kerkov trg št. 10
Krajnjev prodajalec: Celje: J. Jagodič, Maribor: Car, Leta in Pinter & Lenard, Ptuj: F. Vogel, Brežice: V. P. Kranj: Merkur, Kočevje: F. Huber, Slovenj Gradec: P. Setina, Slovenj Gradec: L. Rojnik in K. Rojnik.

Morilec Lakner obsojen na 20 let

Ljubljana, 16. junija.

Danes se je vršila pred ljubljanskim deželnim sodiščem razprava proti Ivanu Laknerju, ki je dne 13. februarja letos zvečer umoril nadžupnika Frana Kušarja v Mengšu in oropal iz župnijske blagajne okoli 30.000 Din. Skupaj z njim so se zagovarjali tudi trije njegovi pajdasi, obtoženi, da so sporazumno z Laknerjem izvršili več tatvin v ljubljanski okolici, na Gorenjskem in Dolenjskem.

Razprava se je vršila pred senatom petorice, ki mu je predsedoval s. o. s. g. Ivan Kralj, dočim so bili člani senata s. o. s. gg. Anton Arsec, dr. Bogdan Petelin, Janko Müller in dr. Dolinar.

Srbski vzgled

Ze včeraj smo poročali, da slavi belgrajska »Trgovska omladina« svojo 50 letnico. Ob tej priliki je izdala svojo obširno spomenico, iz katere posnemamo par važnih podatkov.

Uvodoma prinaša spomenica zanimiv članek o gospodarski zgodovini Srbije, katerega je napisal profesor trgovske akademije Milorad Čerić. Isti avtor je nadalje napisal še razpravo o nacionalni in gospodarski vlogi srbskih trgovcev. Srbska trgovina je igrala v vsem srbskem javnem življenju najvažnejšo vlogo. Niso še daleč časi, ko je bila trgovina v Srbiji velik del v grških in cenejskih rokah. Toda vztrajno delo srbskih trgovcev je prineslo osamosvojitve. Srbska trgovina tako v kraljevini kakor v drugih krajih, kjer bivajo Srbi, se je razvila že v 19. stoletju do izredne višine. V Vojvodini, Bosni, Dalmaciji in Zagrebu so nastale ugledne trgovske rodbine z velikimi premoženji. Toda srbski trgovci ni iskal samo dobička. Vedel je, kaj dolguje narodu in menda ni trgovine na svetu, ki bi toliko trdovala za nacionalno, kulturno in človečansko delo, kakor ravno srbska.

Kakor določajo pravila »Trgovske omladine«, postane lahko veliki dobrotvor društva vsak, ki položi ali zapusti vrednost najmanj 100.000 Din. Konec leta 1930. je bilo takih velikih dobrotvorov 27 po številu.

Dolga je lista že v 19. stoletju onih trgovcev, ki so zapustili stotine do predvseh kron in dinarjev za najrazličnejše namene: tako za šole, znanstvene in literarne institucije, čitalnice, umobolnice, dobrodelne zavode itd. Danes znašajo vse te zapuščine desetine milijonov.

Leta 1880. je bila ustanovljena »Trgovska omladina«. Njeno delo je bilo predvsem prosvetnega značaja. Društvo je ustanovilo čitalnico in knjižnico, prirejalo javna predavanja in diskusije, največ pa je dalo za šolstvo. V zadnjih časih se je še bolj začelo udejstvovati na socialnem polju, uvedlo zdravstveno službo za obtele člane, ustanovilo svojo bolnišnico in bolniško blagajno društva. Pomagalo je svojim članom v sili in sodelovalo pri pospeševanju gospodarstva. Po zgledu belgrajske »Trgovske omladine« kot matice se je ustanovila v ostali Srbiji cela vrsta omladin, ki so se združile v Zvezo trgovskih in trgovsko-obrtnih združenj.

Maribor

Neznani rokovanjci izropali železniški voz

Ko je pripeljal v ponedeljek zvečer ljubljanski osebni vlak na mariborsko postajo, so službojoči organi zapazili, da so zalivke pri vozu za brzo-vožno blago odtrgane. Stopili so v voz ter ugotovili, da so med vožnjo na progi Pragersko—Maribor pa so najbrže na določenem mestu pometali blago ob progi ter izstopili v Hočah. Ni izključeno, da gre za pojav nove razbojniške tolpe, ki si je postavila pristne ameriške zločinske cilje. Varnostni aparat v Mariboru in celem okrožju je ves na nogah. Ako ne varajo znamenja, so neznancem že na sledu.

Radi nenadne obolevosti g. Groma je proslava njegove 25 letnice odgodena na poznejši čas. Pod državnim mostom si je končal življenje. Včeraj zgodaj so pasanje opozorili stražnika, da leži možki neznane s prestreljenim sencem pod državnim mostom tik ob Pobreški cesti. Poleg njega so našli samokres, iz katerega si je pogol kroglo v desno senec. Pri njem so našli dvojce poslovnih pisem, naslovljenih eno na njegovo mater, drugo pa na njegovo znanko, iz katerih je razvidno, da je šel 21 letni brezposelni pomožni delavec Konstantin Blasutta prostovoljno v smrt radi nesrečne ljubice. Blasutta je zadnje čase stanoval pri svojem očetu v Celju, ter si je prišel iskat zasluga v Maribor, ki ga pa ni našel.

Padeč s skednja. Včeraj zvečer je nameraval pokladati krmo živini 54 letni hlapec Alojzij Kokol iz St. Ilja v Slov. goricah. Ko je zlezel na skedenj, mu je po nesrečnem naključju spodletelo in je padel 5 metrov globoko. Pri padcu je zadobil težke notranje poškodbe in so ga z rešilnim vozom spravili v splošno bolnišnico.

Nasilen kaznjene. Pred leti so prepeljali iz Vrbanje v mariborsko kaznilnico 28 letnega Antona Arha, da bi predsedel 5 letno kazen radi poskušene umora, ropka, javnega nasilja in požiga. Ker je bil po poklicu mizar, so ga dodelili v mizarsko delavnico v kaznilnici. Bil pa je skrajno neubogljiv in len. Radi neposlušnosti je bil v kaznilnici nič manj kakor 16 krat disciplinski kaznovan. Niti vse to ga ni spametovalo. Odradbam poslovoje v mizarski delavnici, Ivanu Kaniču, se nikakor ni hotel pokoriti. 11. marca t. l. ga je kratko malo dejanski napadel in občutno poškodoval. Radi tega se je včeraj zagovarjal pred tukajšnjim sodiščem in bil obsojen na dve leti robije. Razpravo je vodil ss. Lenart, dr. Kotnik in Kolšek prisodniški; obtožbo je zastopal državni pravdnik dr. Zorjan.

Od srčne kapi zadet je obležal včeraj na mestu mrtve v Vrbanovi ulici F. Beiger, zasebnik iz Kamnice. Njegovo truplo so prepeljali v mrtvašnico na Pobrežje. Pogreb bo v sredo ob pol 17 iz mrtvašnice na magdalensko pokopališče.

Smrtna kosa. V Gradcu je umrl v starosti 68 let trgovec Ili Huga, Aleksandrova cesta. Njegovo truplo prepeljejo iz Gradca v Maribor in bo pogreb danes iz mestne kapele na frančiškansko pokopališče ob 16. Blag mu spomin, preostalim naše globoko sožalje.

Sadovi evropske lažikulture

Odkar je začela materialistična evropska civilizacija neovirano prodirati med stare kulturne narode, pa tudi med naravna ljudstva, so začele vse stare kulture, stari narodni običaji in mišljenje, ki so bili sicer zelo pomežani z blodnjami, vendar pa razmeram primerni in v jedru zdravi, s strašno naglico propadati. Vsa ohranujoča pravna načela propadajo, ljudje hlepe samo še po užitku, poživnjujejo se. Nove vrste divjaštvo ali poludivjaštvo — niggerianstvo preplavlja dežele, poteza v svoje valove tudi belce in v svoji

Senator Lebrun, Poincarejev zaupnik, ki je bil na mesto Doumerja izvoljen za predsed. franc. senata.

celoti buta ob staro evropsko. Evropa pa se te nevarnosti še niti ne zaveda.

V tem zmislu opisuje Colin Ross svoje kitajske vtise. Med drugim piše:

Pot me vodi po večernih mestnih cestah ob reki. Trgovine in zabavišča, mimo njih se gnete kakor umazan val množica. Na mestni strani moški in ženske, napol ali docela poevropljeni, v klobukih, ob reki pa garajoči kuliji, ki hropejo pod težkimi bremen, pa neštete pristaniščne loveče, ki se na čolnih za par grošev vdajajo kulijem. Neprijazen, odvraten vtis, ki se ne izboljša, ako vstopimo v kako restavracijo ali kino. Povsod dušeč zrak, umazana, poteča se množica, tla posuta s smetmi in govnom.

Po kinih se na tesno gnete Mladokina in pohlepno zr ena odpadke zapada. Ves ameriški filmski šund, ki bi ga cenzura ali okus občinstva v vsaki drugi deželi odklonil, teče tu in podaja izpačeno, odvratno sliko Evropejca. Vmes propagandni filmi nankinske vlade, ki kažejo zmagoslavno vojno proti kvangsijskim četam, o katerih pa vsak ve, da niso prav daleč od Kantona in morejo vsak dan zopet kreniti na nov pohod. — Kar podajajo po gledališčih, me nehoti spominja na ženske sejske prireditve v Južni Afriki. Problem, ki se očituje tod in tam, je niggerizacija, »pozamorjenje«, propadanje.

S tem problemom obračunava Evropa k večjemu v humorističnih listih. Toda nag zamorec s trdim ovratnikom in cilindrom na glavi ni nikak dovtip, marveč tragičen pojav, ki dokazuje izkoreninjenje narodov iz naravnih tal. Evropa je v zadnjih desetletjih enostavno izkoreninila narod za narodom, jim vzela njihovo kulturo, ne da bi jim dala namesto nje kaj enakovrednega, če ne boljšega. Vsaka kultura je v veliki meri izraz pokrajine in podnebja in se ne da s čimerkoli nadomestiti.

Evropeizacija sveta je morda največji problem našega časa. In če se zdaj pa zdaj dviga izvoz evropskih dežel, ki nezmislno preplavljajo tropske dežele s svojimi izdelki, potem ta gospodarski prirastek ni v nobeni primeri z nevarnostjo, ki se na ta način ustvarja. Edino Japonski se je v neverjetno kratkem času posrečilo, da je osvojila ves tehnični aparat in znanstvene metode zapada, varujoč pri tem staro dušev-

nost, staro moralo in red japonstva. Toda tudi zanjo se še ne ve, kakšno ceno bo slednjič plačala za to laviranje med dvema kulturama.

A ko je Japonska evropeizacijo sprejela in s krepko roko vodila, ko je bila v sebi močna in docela urejena, je položaj za Kitajsko neprimerno neugodnejši. Njo je zajela evropeizacija v času največjih notranjih prelomov in nereda. Od vseh strani se zgrinjajo vanjo tuji vplivi: evropski, ameriški, japonski in predvsem rusko-boljševiški. Če se že v Evropi mešajo pojmi demokracije, nacionalizma in socializma — kako naj si kitajske množice ustvarijo o teh vprašanih jasne predstave?

Misel, da je znanje dejstev vse, je zajela tudi Kitajsko. Stara kitajska izobrazba je bila popolno nasprotje takega znanja. Bodoče uradnike in narodne voditelje so šolali o starih klasiki, starih narodnih modrecih. Veljalo je mnenje, da kdor se je naučil obvladati najzapletenejša vprašanja njihove dialektike, bo povsod mož na svojem mestu. In da to mnenje ni bilo tako zmotno, priča dejstvo, da ameriška podjetja najraje nastavljajo klasično izobrazbene Kitajce. Neka ame-

Tridesetletnico Gutenbergovega muzeja obhajajo ta mesec v Mainzu.

riška petrolejna družba trdi, da je klasično izobrazben Kitajec njen najboljši prodajalec. A danes je med mladimi Kitajci le še neznatno število takih, ki so čitali stare klasike. Saj bo res, da je čas za težko klasično kitajsko izobrazbo minil; toda brez kritike prevzeta gomila dejstev iz evropske znanosti ni nikako nadomestilo za prejšnje solidno, celega človeka obsegaajoče znanje.

Vsekakor Kanton in Nanking in Shanghai niso še Kitajski, in izkoreninjeni, napol poevropljeni Mladokitajci niso še kitajsko ljudstvo. Toda povsod je vodilna plast, ki slednjič oblikuje obraz mase, in razkroj in propadanje sega danes do zadnjih kotov orjaške države.

Ško! toži Hearsta na odškodnino

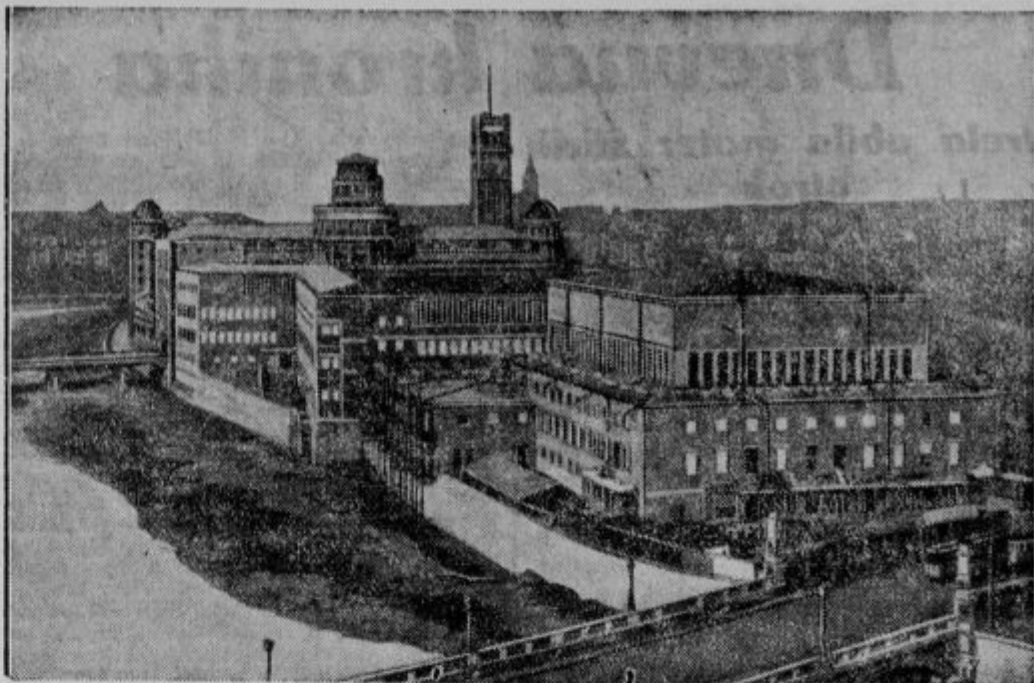
James Cannon, škof metodistične episkopalne cerkve v Združenih državah, toži znanega tiskovnega magnata Williama Hearsta na povračilo škode v znesku en milijon dolarjev. Škof utemeljuje svojo zahtevo s tem, da so ga Hearstovi listi napadali in mu s tem škodili moralno in gnotno.

Preoblečene ženske v tujski legiji

Iz Sidi Bel Abbessa poročajo: V zadnjem času se širi med posadko tujske legije govorica, da se nahaja med vojaki preoblečena ženska. Da dožene resnico, je poveljstvo določilo, da se mora iti kopat vseh pet polkov, in to pod strogim nadzorstvom. Uspeh še ni znan. — Podoben slučaj se je že enkrat pripetil v legiji. Bilo je leta 1908., ko se je mlad nemški kmetijski fant odločil, da pojde v tujsko legijo. Njegova sestra, s katero sta bila dvojčka in si zelo podobna, je šla z njim. Na pregledu se je obakrat predstavil fant in tako prevaril komisijo. Toda dekle, dasi krepke rasti, ni prenesla napornih pohodov v puščavi in se je na jezo podčastnikov večkrat zgrudila. Začele so se govorice, da se v bataljonu nahaja ženska, nakar je vodstvo odredilo splošno kopanje. Tedaj je dekle jokaje priznalo, da je ženska in kako se je vtihotapila v legijo. Nemudoma so jo odstranili.

Američani ostajajo doma

Gospodarska kriza se zelo pozna tudi v tujem prometu. Tako je ameriški državni urad letos do 30. maja izdal samo 156.715 potnih listov v inozemstvo, za celih 50.000 manj nego v istem času lani.

Novi um za upodabljanje, umetnost v Münchenu — dosedanja vseučiška knjižnica. Tu se bgo poslej vršile umetnostne razstave, ki so bile prej nameščene v pogoreli Stekljeni palači.

Smara, skrivnostno sveto mesto

Na zapadnem robu Sahare leži mavriško sveto mesto Smara, katerega ni prestopila noga evropskega človeka vse do leta 1930. Mesto se nahaja blizu 27. stopnje severne širine v španski koloniji Rio de Oro, ki leži nasproti Kanarskim otokom. Domačini malo vedo o tem, da so neki veliki gospodje nevernega zapada njihovo deželo priključili španskemu kolonialnemu gospodstvu in jih podredili neznanemu tujemu gospodarju. Od vsega Rio de Oro je raziskan le ozek pas ob Atlantskem oceanu, dočim se v ostalo kameno puščavsko ozemlje niti severni sosedje, marokanski Arabci ne upajo brez oboroženega spremstva, kamo-li beli osvajalci.

V Rio de Oro je naseljenih približno 30 tisoč Berberjev in Mavrov, ki so do zob oboroženi pastirji in roparji. In niso samo krivi mavriški meči, ki groze vsiljivcu v Rio de Oro, marveč tudi najmodernejša strelno orožje. S Kanarskih otokov, ki so izhodišče za afriško tihotapstvo z orožjem, raznašajo orožje po tisoč različnih poteh v severno in centralno Afriko.

V tem še nepreiskanem Rio de Oro leži torej prastara trdnjava Smara, ki sicer ni obljudena, pa je vendar dom, zatočišče in svetišče vseh mohamedanskih ljudstev, ki potujejo po puščavi. V Smari časte Allaha, od tam se tihotapi orožje v sosednja ozemlja, tam se vrše mavriški semnji s sužnji, tam se shajajo in počivajo na svojih potovanjih od severne afriške obali do Nigra, od atlantske obale v Egipt.

Zapadno in vzhodno od Smare, ob obali in po Sahari so šli raziskovalci zapadne in srednje Afrike. Nemca Lenz in Barth in Francoza Pamet in Douls, ne da bi bili našli Smaro. Posedali so ob starih karavanskih poteh pri taborskih ognjih in poslušali berberske in mavriške kamelske gonjače, ki so jim pripovedovali tisoč povesti o svetišču afriških muslimanov. Več nego sto let je

bilo ime puščavskega mesta znano v Evropi, filmska reklama je pisala to ime v velenestno noč — mesto samo pa je ostalo nedosegljivo, obdano s sovraštvom berberskih plemen proti Evropecem in z brezvodnim puščavskim pasom, katerega tudi domače karavane le obotavljajo prestopajo. O Smari pravijo puščavska plemena: »Francozi imajo svoj Pariz, mi pa našo Smaro.«

To ozemlje je neoborožen prehodil in odkril mesto Smaro kot prvi Evropejec — mladi francoski jeziko- in starinoslovec Michel Vieuchange.

Davicov rešilni aparat, s katerim se je rešilo iz ponesrečenega podmornika »Poseidona« šest mož.

Hitro naraščanje japonskega prebivalstva

Statistika o ljudskem gibanju na Japonskem ugotavlja, da so leta 1930. smrtni slučaji zopet znatno padli, rojstva pa narasla, tako da je število prebivalstva naraslo za 912.595 duš, torej za okroglo milijon ljudi.

Smešnice

»Gospod plačlilni!« je gost jezno poklical natakarkja, »kakšna juha pa naj bo to — saj je sam krop!«
»To je mlada kurja juha.«
»Tako?! Ne vem, s kakšno pravico ji dajete to ime?«
»To je vendar voda, v kateri so se kuhala jajca.«

»Moj sin — je učil trgovec svojega sina — »če hočeš imeti v življenju uspeh, potem se drži dvojega: poštenosti in pameti.«
»In kaj je poštenost, oče?«
»Nu, če n. pr. daš komu svojo besedo, jo moraš za vsako ceno držati.«
»In pamet?«
»Nikdar nikomur ne zastavlja besede.«

»Pomisli, stric... nocoj se mi je sanjalo, da si mi podaril tisoč dinarjev!«
»Tako? Prav za prav precejšnja vsota — a le obdrži jo!«

Avtomobilski drobiž.

»Glejte, številka mojega voza se razloči še iz daljave 20 metrov.«
»Jaz niti voza več ne vidim!«

Prince Valentin Bibesco, predsednik mednarodne zrakoplovne zveze, ki je na poletu v Indijo težko ponesrečil in še ne more stopiti na noge. Na sliki vidimo, kako ga neseta dva častnika na otvoritveno sejo mednarodnega kongresa za zrakoplovstvo, ki se vrši te dni v Bukarešti.